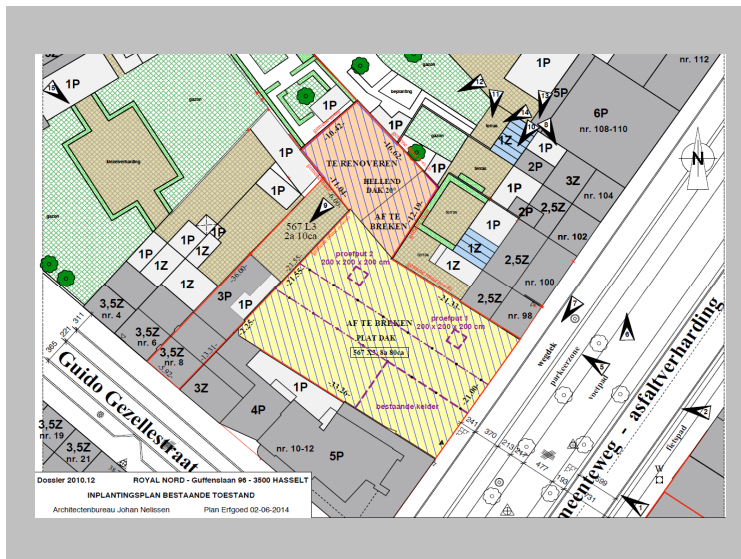

Guffenslaan te Hasselt (gem. Hasselt)

***Archeologisch vooronderzoek door middel van
proefputten***

I. Van Kerckhoven en T. Deville

Opgraving

Prospectie

Vergunningsnummer:

2014/264

Naam aanvrager:

VAN KERKHOVEN Inne

Naam site:

Hasselt, Guffenslaan

1. Inhoudsopgave

1. Inhoudsopgave	3
2. Colofon	5
3. Administratieve gegevens	6
3.1. Administratieve gegevens	6
3.2. Omschrijving onderzoeksopdracht	8
3.3. Specialisten	10
4. Inleiding	11
4.1. Onderzoekskader	11
4.2. Onderzoeksteam	12
4.3. Dankwoord	12
4.4. Uitwerking en rapportage	12
5. Landschappelijke ontwikkeling	13
5.1. Algemeen	13
5.2. Geomorfologie en bodem	15
5.3. Historische ligging	17
5.3.1. Geschiedenis van de stad Hasselt	17
5.3.2. Bespreking kaarten en plannen	20
5.4. Archeologische waarden	36
5.5. Conclusie	37
6. Resultaten Veldonderzoek	39
6.1. Veldonderzoek	39
6.2. Bodemopbouw	39
6.3. Sporen en structuren	42
6.4. Vondsten	44
7. Conclusie	45

7.1. Inleiding	45
7.2. Beantwoording onderzoeksvragen	45
8. Aanbevelingen	51
9. Bibliografie	52
10. USB-stick	53
11. Lijst met gebruikte dateringen	54

Bijlagen

Bijlage 1:	Allesporenkaart
Bijlage 2:	Werkputten detail
Bijlage 3:	Profielen
Bijlage 4:	Sporenlijst
Bijlage 5:	Harris-matrix

2. Colofon

Condor Rapporten 171
ISSN-nummer 2034-6387

Guffenslaan, Stad Hasselt
Archeologisch vooronderzoek door middel van proefputten

Auteurs: I. Van Kerkhoven en T. Deville
In opdracht van: Royal Nord bvba
Foto's en tekeningen: Condor Archaeological Research BVBA, tenzij anders vermeld

Condor Archaeological Research BVBA, Martenslinde, juli 2014

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of op welke wijze dan ook zonder vooraf schriftelijke toestemming van de uitgevers.

Condor Archaeological Research BVBA

Martenslindestraat 29a,
3742 MARTENSLINDE (BILZEN)

Tel 0032 (0)498 59 38 89

E-mail: info@condorarch.be

www.condorarch.be

3. Administratieve gegevens

3.1. Administratieve gegevens

Opdrachtgever	Royal Nord bvba Thonissenlaan 7a 3500 Hasselt
Uitvoerder	Condor Archaeological Research bvba
Condor Rapporten	171
Vergunninghouder	Inne Van Kerkhoven
Beheer opgravingsarchief	Condor Archaeological Research bvba
Beheer roerende archeologische monumenten	Royal Nord bvba Thonissenlaan 7a 3500 Hasselt
Projectcode/vergunningnummer	2014/264 en 2014/264 (2)
Vindplaatsnaam	HA14GU – Hasselt, Guffenslaan
Provincie	Limburg
Gemeente	Hasselt
Deelgemeente	/
Plaats	Hasselt
Toponiem	Guffenslaan
Coördinaten	X: 218.484,3 Y: 180.392,8 X: 218.506,6 Y: 180.357,7 X: 218.496,2 Y: 180.340,7 X: 218.469,9 Y: 180.359,5
Kadastrale gegevens	Afdeling: 1 Sectie: H Nrs.: 567x3
Kaartblad	/

3.2. Omschrijving onderzoeksopdracht

Bevoegd gezag	Agentschap Onroerend Erfgoed, Limburg
Bijzondere voorwaarden	Bijzondere voorwaarden bij de vergunning voor een archeologische prospectie met ingreep in de bodem: Hasselt, Guffenslaan 96.
Archeologische verwachting	Het terrein is gelegen binnen de historische kern van Hasselt. Het plangebied zal bebouwd worden waardoor mogelijke aanwezige archeologische waarden kunnen worden verstoord. Eerst zal een bureaustudie worden uitgevoerd om de aanwezigheid en de bewaringstoestand van de archeologische monumenten in te schatten, alsook de impact van de werken op het aanwezige archeologische erfgoed. Vanuit de bureaustudie kunnen concrete aanbevelingen geformuleerd worden naar de prospectie met ingreep in de bodem toe.
Wetenschappelijke vraagstelling	<p>Tijdens de bureaustudie:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Wat zijn de gekende archeologische en historische gegevens? ▪ Hoe was de oude perceelsindeling? ▪ Hoe groot waren de verschillende huizenblokken? ▪ Welke info is er nog te vinden over de huidige bebouwing of voormalige constructies op het terrein? ▪ In welke mate verstoren de geplande werken archeologisch erfgoed? ▪ Hoe wordt de prospectie met ingreep in de bodem het best uitgevoerd? <p>Tijdens de prospectie met ingreep in de bodem:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Zijn er nog archeologisch relevante niveaus aanwezig?

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zijn er nog mogelijke sporen aanwezig? ▪ Bevinden de sporen zich in stratigrafisch verband? ▪ Hoeveel verschillende lagen/stratigrafie zijn er te onderscheiden in de verschillende proefputten? ▪ Bevatten deze lagen archeologische vondsten? ▪ Uit welke periode dateren de vondsten? ▪ Hoe is de bewaringstoestand van de sporen? ▪ Wat was de invloed van de bestaande bebouwing/verhardingen op het archeologisch erfgoed? ▪ Op welke hoogte bevindt zich de natuurlijke bodem? ▪ Wat is de impact van de geplande werken op de archeologische waarden? ▪ Kunnen de resultaten van de bureaustudie fijngesteld worden? ▪ Welke aspecten verdienen bijzondere aandacht bij een eventueel vervolgonderzoek?
Onderzoeksvorm	Uitgebreide bureaustudie en prospectie met ingreep in de bodem, proefputten.
Plannen opdrachtgever	Het huidige gebouw waarbinnen vroeger een fietswinkel gevestigd was, wordt gesloopt. Er zal een nieuwbouw gerealiseerd worden. Deze nieuwbouw zal bestaan uit een appartementsgebouw met bijhorende ondergrondse parkeergarage. De totale oppervlakte van het plangebied is circa 800 m ² .

3.3. Specialisten

Specialisatie	Condor Archaeological Research bvba heeft voldoende specialisatie in huis om het onderzoek tot een goed eind te brengen.
---------------	--

4. Inleiding

4.1. *Onderzoekskader*

Op 14 juli 2014 heeft Condor Archaeological Research bvba in opdracht Royal Nord bvba een proefputtenonderzoek uitgevoerd aan de Guffenslaan te Hasselt, provincie Limburg. Het onderzoek vindt plaats naar aanleiding van de realisatie van de bebouwing van het plangebied. De aanwezigheid van archeologische vondsten of een vindplaats binnen het plangebied behoort tot de mogelijkheden. Bij de bouw van woningen en de daarmee samenhangende bodem verstorende werkzaamheden bestaat er een reële kans dat het aanwezige bodemarchief wordt vergraven. De prospectie met ingreep in de bodem werd voorafgegaan door een uitgebreide bureaustudie om de mogelijkheid van een archeologische vindplaats te onderzoeken.

Het doel van de bureaustudie is om de aanwezigheid en bewaringstoestand van de archeologische monumenten in te kunnen schatten, alsook de impact van de werken op het aanwezige archeologische erfgoed. Vanuit de bureaustudie kunnen concrete aanbevelingen geformuleerd worden voor de archeologische prospectie met ingreep in de bodem. De resultaten van de bureaustudie moet toelaten een gemotiveerd advies te formuleren over de methodiek en de inplanting van de proefputten voor de prospectiefase. Voor de prospectie met ingreep in de bodem wordt de methode van proefputten gebruikt om een beter zicht te kunnen krijgen op de stratigrafische opbouw van de te onderzoeken zones. Elke proefput wordt gezien als een beperkte opgraving en dient zo geregistreerd te worden. De precieze inplanting van de proefputten zal worden bepaald in samenspraak met Onroerend Erfgoed en is afhankelijk van de resultaten van de bureaustudie en het terrein. Het doel van het proefputtenonderzoek is, door middel van een steekproef, te trachten een gefundeerde waardering te geven van het archeologische potentieel van het te ontwikkelen terrein.

Op basis hiervan wordt, indien de resultaten positief zijn, een op te graven zone afgebakend. In het voorliggend rapport worden de resultaten van het onderzoek beschreven. Op basis hiervan worden aanbevelingen gedaan voor een eventueel vervolgonderzoek.

4.2. Onderzoeksteam

Het onderzoeksteam van Condor Archaeological Research bestond uit:

- I. Van Kerkhoven   Veldwerk en rapportage
- R. Simons   Veldwerk en digitalisatie
- R. Roggen   Veldwerk en graafwerkzaamheden
- T. Deville   Rapportage en digitalisatie

4.3. Dankwoord

Dankzij de medewerking en het vertrouwen van verschillende partijen kon er tijdens dit project voortvarend worden gewerkt. In het bijzonder danken we de opdrachtgever Royal Nord bvba voor de medewerking en het agentschap Onroerend Erfgoed, afdeling Limburg.

4.4. Uitwerking en rapportage

Na het veldonderzoek worden de onderzoeksgegevens uitgewerkt en geanalyseerd. Ter afronding van het archeologisch vooronderzoek is het voorliggend eindrapport samengesteld.

5. Landschappelijke ontwikkeling

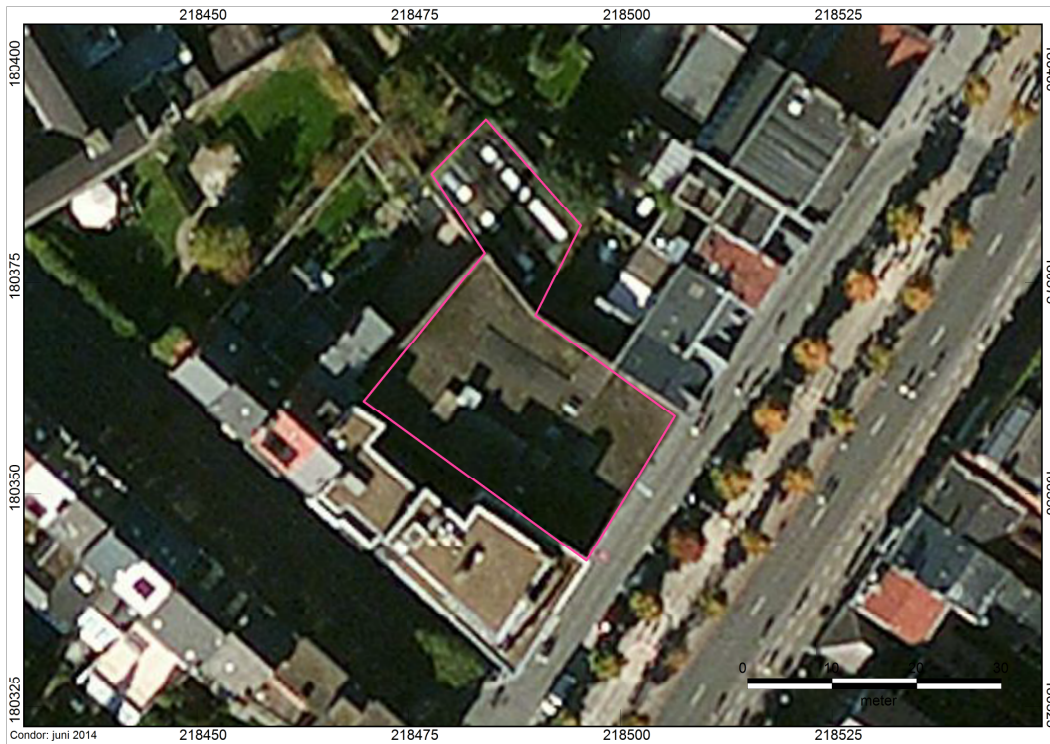
5.1. Algemeen

De ligging van archeologische vindplaatsen is in hoge mate gerelateerd aan het natuurlijke landschap. Het huidige landschap is het resultaat van een lange en complexe ontwikkeling. Dit landschap is ontstaan onder invloed van verschillende fysische processen die onderling sterk met elkaar verwant zijn, zoals de geomorfologie, de bodem en de hydrologie. De verschillende landschapstypen die zich hebben gevormd, vormen de basis voor het archeologische verwachtingsmodel. De laatste 5500 jaar heeft de mens een grote invloed uitgeoefend op het landschap. Vooral de laatste 150 jaar heeft de mens het landschap weten aan te passen aan zijn behoeften en is het landschap dan ook langzaamaan minder bepalend geworden voor de inrichting en het gebruik hiervan.

Het plangebied is gelegen aan de zuidostrand van het centrum van Hasselt. Het terrein ligt aan de parallelstraat van de binnenring de Guffenslaan (nummer 96) (*Afbeeldingen 1 en 2*). Het gebouw behoort tot het huizenblok omsloten door de Guffenslaan in het zuidoosten en oosten, de Guido Gezellestraat in het zuidwesten en de Maastrichterstraat in het noordwesten. Op het plangebied bevindt zich tegenwoordig een handelspand, eigendom van de opdrachtgever Royal Nord bvba.

Afbeelding 1: Topografische kaart van het plangebied (roze kader) en omgeving¹.

Afbeelding 2: Luchtfoto van het plangebied (roze kader) en omgeving².

¹ NGI, 2008.

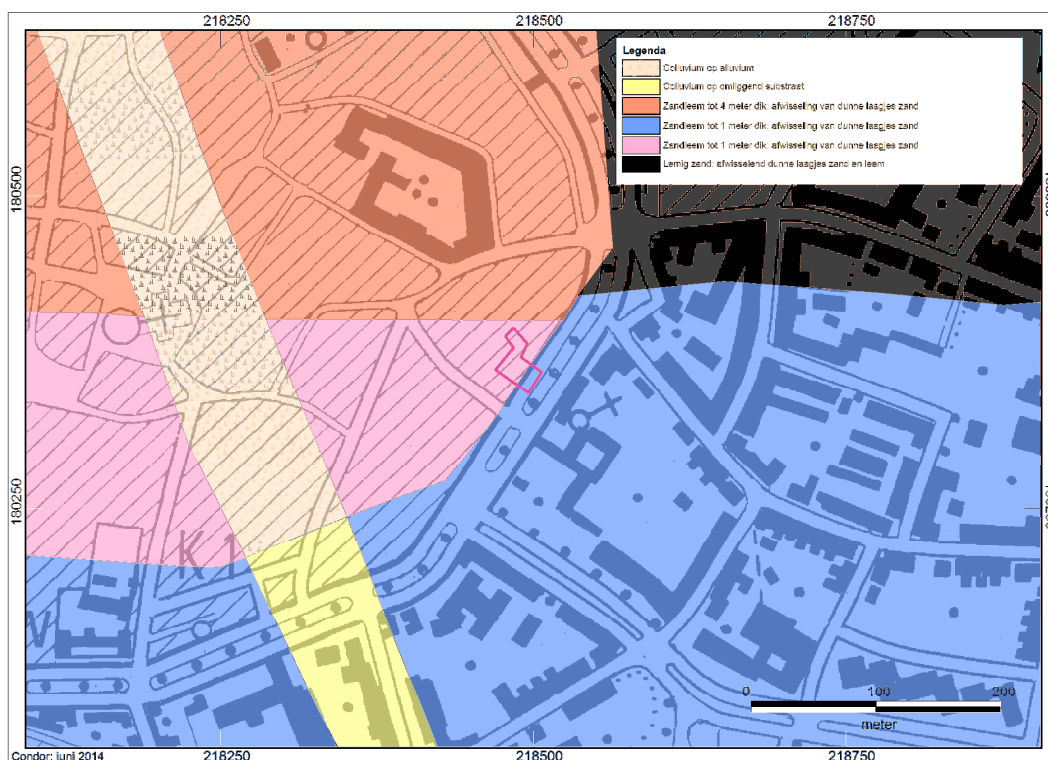
5.2. Geomorfologie en bodem

Hasselt is gelegen in de Demervallei, aan de zuidrand van het Pediment of Glacis van Diepenbeek-Beringen. Het Pediment van Diepenbeek-Beringen is een noordwest-zuidoost gerichte strook die continu afhelt in zuidwestelijke richting. Het oppervlak van dit gebied is zeer licht golvend door de insnijdingen van de rivieren die dit plateau draineren. De zachte helling van dit erosieglacis verbindt in het zuiden de alluviale vlakte van de Demer met de steilere helling van de rand van het Kempens Plateau in het noorden. De Demervallei volgt een zelfde oriëntatie als het Pediment. De Demer kronkelt zich in een brede alluviale vlakte en werd op veel plaatsen gekanaliseerd. De drassige vlakte bevat veel beekjes en afwateringskanaaltjes. Aan de rand van de Demervallei komen hier en daar langgerekte lage ruggen voor. Deze windvallen kunnen tot drie meter boven de omgeving uitsteken en tot twee kilometer lang zijn. Ze werden gevormd door materiaal dat door de wind uit de brede rivierbedding werd geblazen.

Het plangebied bevindt zich in een regio, waar tijdens het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen) of vroeg Holoceen eolische afzettingen plaatsvonden. In het zuidelijke gedeelte van Vlaanderen bestaan deze afzettingen uit silt (leem). In het noordelijke en centrale gedeelte van Vlaanderen, waar Hasselt toe behoort, bestaan deze uit zand tot zandleem. De quartairgeologische kaart toont aan dat het plangebied zich in een zandleemgebied bevindt (*Afbeelding 3*). Ter hoogte van het plangebied zijn de afzettingen van zandleem tot één meter dik. Ten noordwesten van het plangebied kan het pakket zandleem tot vier meter dik zijn. Naar het noordoosten toe worden de eolische afzettingen meer zandig. Ten zuidwesten van het plangebied loopt een strook van zuid naar noord doorheen het huidige centrum van Hasselt. In deze zone wordt colluvium aan getroffen. Deze zone komt overeen met een oude zijarm/vertakking van de Demer. Dit lager gelegen gedeelte werd opgevuld met materiaal dat van hoger gelegen zones erodeerde. Ten noorden van het plangebied worden onder de eolische afzettingen, alluviale afzettingen van de Demer teruggevonden.

---

² Microsoft Bing.

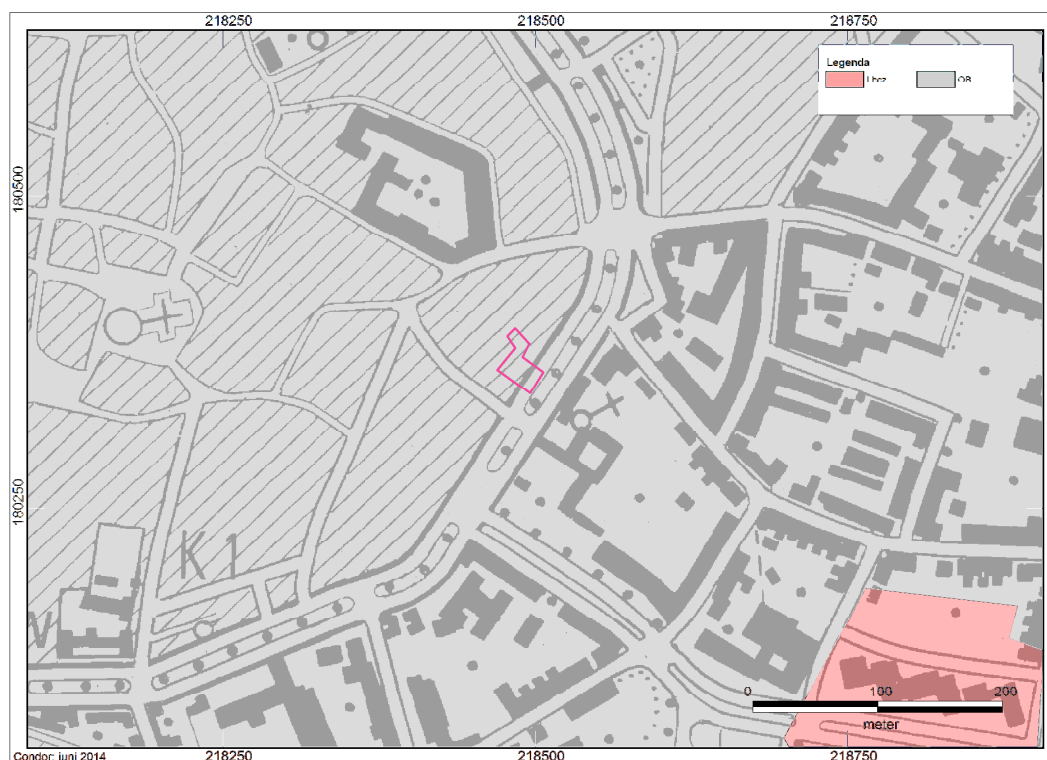

Afbeelding 3: Uitsnede uit de quartairgeologische kaart met aanduiding van het plangebied (roze kader).

Op de bodemkaart (*Afbeelding 4*) is te zien dat ten zuidoosten van het plangebied een Lhcz-bodem aanwezig is. Dit bodemtype kan dus ook aangetroffen worden binnen het plangebied. Een Lhcz-bodem is een natte zandleembodem met een sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B-horizont. Bij dit type bodem heeft er klei-inspoeling in de B-horizont plaatsgevonden. Men noemt de B-horizont dan een textuur B-horizont (Bt-horizont of briklaag). Bodems met deze B-horizont (brikgronden) komen steeds voor in Pleistocene sedimenten, met name eolische afzettingen bestaande uit zandleem tot leem.

Het eigenlijke plangebied is gelegen in de bebouwde zone van het centrum van de stad Hasselt (kaartenheid OB). Binnen de bebouwde zone werd de bodem niet gekarteerd. Er is echter een grote kans dat deze deels of volledig verstoord werd door nivellering voorafgaand aan bebouwing. Indien echter de aanwezige bodem in de buurt van het plangebied wordt geëxtrapoleerd, dan is het waarschijnlijk dat er binnen het onderzoeksgebied een natte zandleembodem met een sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B-horizont voorkomt.

Afbeelding 4: Uitsnede uit de bodemkaart met aanduiding van het plangebied (roze kader).

5.3. Historische ligging

5.3.1. Geschiedenis van de stad Hasselt³

De stad Hasselt is ontstaan als een nederzetting bij de Helbeek, een bijrivier van de Demer. Van de oudste bewoning getuigen neolithische en Merovingische vondsten. De wijk “Op de Beek” (nu Twee Torenwijk) behoorde tot de oudste kern. Op de oever van de Helbeek bevond zich reeds vroeg een Sint-Quintinusheilgdom (7de-8ste eeuw). De oudste wegen leiden naar dit heiligdom of naar de beek: bijvoorbeeld Beekstraat (Sint.-Jozefstraat) en Aldestraat. Omstreeks het jaar 1000 ontstaat het graafschap Loon als een leen van het Duitse keizerrijk, Hasselt wordt het centrum van dit graafschap. Bij de oudere woonkernen voegen zich een grafelijk munitio en enkele leen- en laathoven (onder meer Henegauw, Mombeek, Rapertingen, en Trekschuren).

In 1232 krijgt Hasselt stadsrechten door Arnold IV, graaf van Loon. Omstreeks 1281 wordt gestart met de bouw van de versterkingen, mogelijk gelijktijdig met het uitgraven van de Nieuwe Demer, een kunstmatige aftakking van de Demer die

³ <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/dibe/geheel/20926>

doorheen de stad werd geleid. Na het aanleggen van de omwalling begonnen verschillende religieuze orden zich in de stad te vestigen. Het economische leven tussen de 14de en de 16de eeuw werd beheerst door de lakennijverheid. Een lakenhal werd opgericht op de hoek van de Hoogstraat met de Fruitmarkt. De hal werd later verplaatst naar de hoek van de Koning Albertstraat met de Grote Markt.

Het centrum van de stad wordt verlegd naar de huidige Grote Markt (eerste vermelding in 1307), waarbij een nieuw stratenpatroon wordt ontwikkeld in functie van dit nieuwe centrum. De nieuwe wegen leiden van de markt naar de verschillende stadspoorten, zodat een min of meer concentrisch patroon ontstaat. De Maastrichterstraat, een belangrijke aftakking van de handelsweg Keulen-Brugge, leidt naar de Maastrichterpoort, de Kapelstraat en de Diesterstraat naar de Kuringerpoort, de Kempische straat (nu Hoog- en Demerstraat) naar de Kempische poort, de Nieuw- of Truyerstraat naar de Nieuwpoort. De Havermarkt ontstond al vroeg als marktplaats, naast de Grote Markt. Parallel met de stadswal liep de circumeatus, de weg die de cirkelvormige loop van de stadswal volgde. Deze weg was met stegen verbonden met de torens van de omwalling.

In 1366 werd het graafschap Loon ingelijfd bij het prinsbisdom Luik. In de 15de eeuw raakte de stad betrokken bij de Luikse burgeroorlogen tussen de Bourgondisch gezinde partij en de Frans gezinde groep onder leiding van de familie van der Marck. De stad werd verschillende keren ingenomen door één van de partijen: in 1468 door Karel de Stoute, in 1482 door Willem van der Marck, in hetzelfde jaar op hem veroverd door de troepen van Maximiliaan van Oostenrijk, in 1485 inname door Everard van der Marck. Bij de verschillende belegeringen werden de versterkingen achtereenvolgens gedeeltelijk vernietigd en weer hersteld. De vesting werd opnieuw ontmanteld bij de bezetting door de Hollandse troepen (1675-1681). In 1705 werd de omwalling, op de poorten na, volledig gesloopt en vervangen door een aarden wal beplant met een dubbele bomenrij. In 1845 werden de oude wallen omgevormd tot de huidige promenade.

Tijdens de Franse bezetting (1795) werd Hasselt hoofdplaats van een arrondissement dat viel onder het departement Neder-Maas. Na de onafhankelijkheid werd de stad “hoofdstad der beide Limburgen”, dit tot Noord-Limburg in 1839 bij Nederland werd

gevoegd. Het economisch leven, dat tot de 16de eeuw beheerst werd door de lakennijverheid, ondergaat na het verval van deze industrietak een omschakeling naar de bierbrouwerij en later naar de jeneverstokerij, die haar grootste bloei kent in de 19de eeuw. Na aanleg van de spoorweglijn ten zuiden van de stad (1847) en het graven van de kanaalkom ten noordoosten (1858), begon de industrie zich ook buiten de stadskern te ontwikkelen.

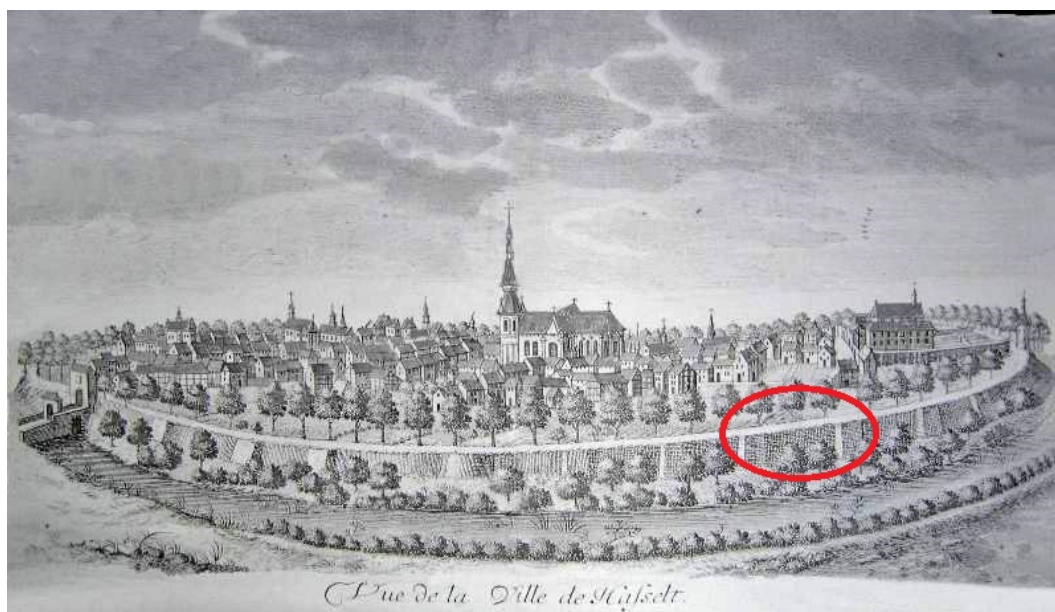
De woningbouw was tot het midden van de 19de eeuw beperkt gebleven tot het gebied intra muros en de oude gehuchten Godsheide in het noordoosten en Rapertingen in het zuidoosten, die zich tot straatdorpen ontwikkelden. De vakwerkbouw bleef vrij lang het stadsbeeld beheersen (huis “t Sweert” op de Grote Markt). Vanaf ongeveer 1500 werd overgegaan naar baksteenbouw, aanvankelijk uitsluitend voor religieuze gebouwen (bijvoorbeeld het refugiehuis van Herkenrode in de Maastrichterstraat, 1542). Vanaf het einde van de 16de eeuw ontstaat het type van een bakstenen herenhuis met hoektorentje (bijvoorbeeld huizen “De Gulden Put” op de Havermarkt en “De Arend” in de Kapelstraat). Bij het begin van de 18de eeuw werd het versteningsproces vrij algemeen ingezet, getuige hiervan zijn de resterende kleinere burgerwoningen in late Maasstijl en classicistische stijl, die vooral aan de belangrijkste invalswegen worden aangetroffen.

In de 19de eeuw begon de uitbreiding van de stad extra muros met het ontstaan van beperkte lintbebouwing aan de vier invalswegen, vlakbij de stad. Er is een concentratie van fin-de-siècle architectuur op de pas aangelegde promenade. De gehuchten Runkst en Kiewit ontwikkelden zich begin 20ste eeuw. Na de tweede wereldoorlog vindt er een sterke expansie plaats, met daarbij ontwikkeling van nieuwe wijken: de Casterwijk die nog wordt uitgebreid met de Catharinawijk in het oosten, de Kempische wijk in het noordoosten, de Willemswijk in het noordwesten en ‘t Gaarveld bij Runkst. Recent wijken zijn ‘t Hollandsveld en Henegauwbos. De oorzaak van deze expansie is de vestiging van administratie en scholen in de provinciehoofdstad en de economische ontsluiting van de streek door de steenkoolontginning. Deze vrij recente expansie was de oorzaak van een grondige wijziging in het stadsbeeld. Verschillende voorbeelden van burgerlijke architectuur gingen verloren en de afbraak van de kloostergebouwen, waaronder het Augustijnen, Celrebroeder en Bonnefantenklooster, ingezet na de onteigening en verkoop tijdens de Franse bezetting, ging verder. De kleinschalige

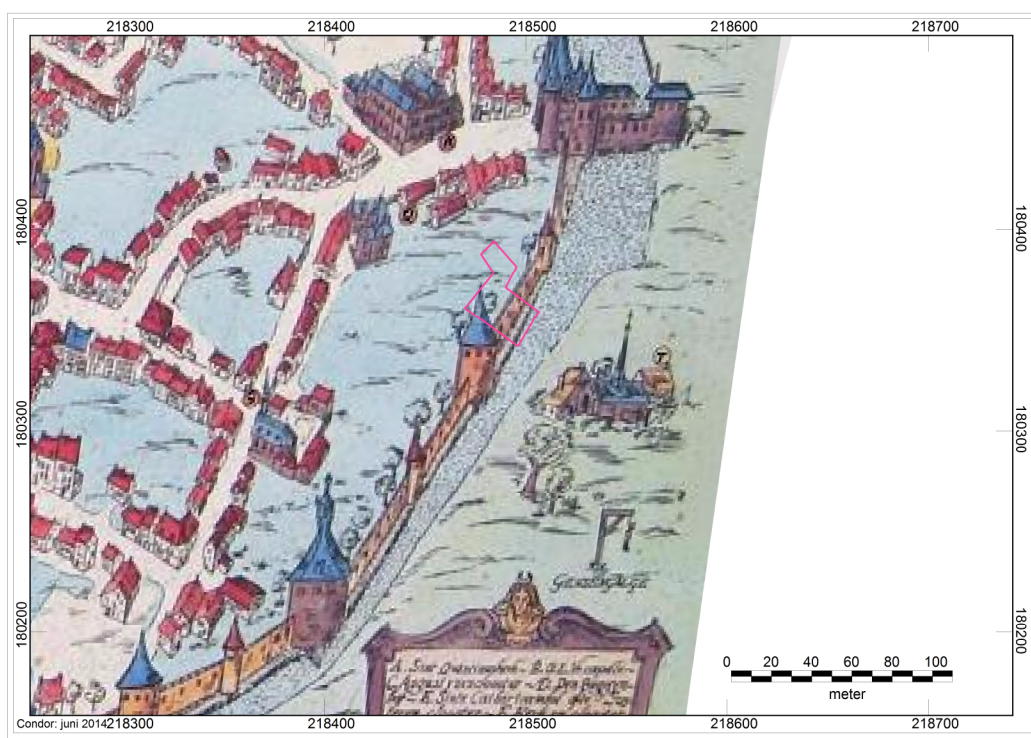
stedelijke architectuur moest wijken voor nieuwbouw, die nu op de meeste plaatsen het stadsbeeld bepaalt.

5.3.2. Bespreking kaarten en plannen

De oudste afbeelding die hier behandeld wordt is een panorama van de stad Hasselt uit 1740 (*Afbeelding 5*). De stad wordt weergegeven met centraal binnen de omwalling de Sint-Quintinskathedraal. Aan de rechterkant kan men de kerk van het Bonnefantenklooster herkennen. De stad wordt dus afgebeeld kijkend richting het westen. De locatie van het plangebied bevindt zich dan aan de voorzijde van het panorama (rode cirkel). Het terrein bevindt zich binnen de omwalling die werd afgezoomd met een rij bomen. Maar op deze afbeelding wordt geen bebouwing getoond op de locatie van het plangebied. Of dit werkelijk zo was of omdat dit komt doordat het panorama een impressie van de stad wil weergeven met de belangrijkste gebouwen, is niet met zekerheid te zeggen. Maar een kaart van de stad uit 1759 (*Afbeelding 6*) laat zien dat ook, ongeveer twintig jaar later, de zone net ten westen van de omwalling onbebouwd was. Ten noorden van het plangebied kan men de grote toegangspoort die aansluit op de weg vanuit Maastricht zien. In het stratenpatroon ten noordwesten van het plangebied kan men de Maastrichterstraat en de Capucienenstraat volgen. Wat opvalt op deze kaart is dat zich ter hoogte van het plangebied een toren van de omwalling bevindt. De versterking rondom de stad bestaat uit een muur met op regelmatige afstand een kleine toren en poorten aansluitend op de grote invalswegen. Aan de buitenzijde wordt de stenen versterking omgeven door een walgracht.

Afbeelding 5: Panorama van de stad Hasselt uit 1740 met aanduiding van het plangebied (rode cirkel).

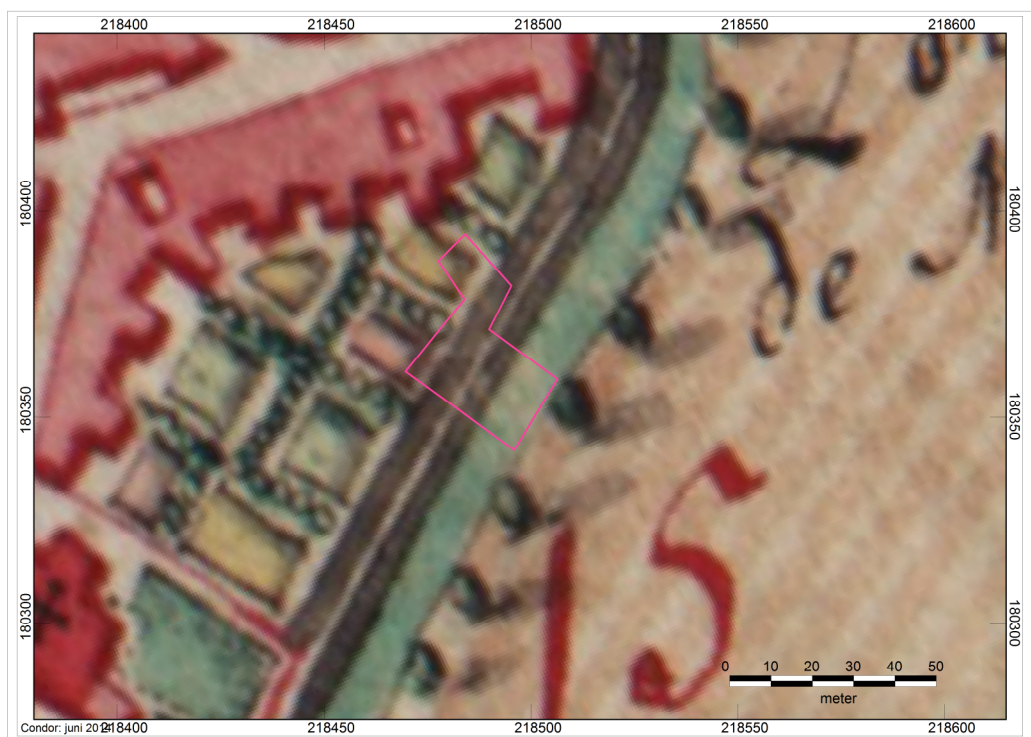

Afbeelding 6: Kaart van de stad Hasselt uit 1759 met aanduiding van het plangebied (roze kader).

De kaart van Ferraris dateert uit het einde van de 18de eeuw. In 1769 stelde graaf Joseph-Johann-Franz de Ferraris (1726-1814) aan Karel van Lotharingen voor om een heel gedetailleerde tekening te maken van alle Oostenrijkse Nederlanden. Aldus trachtte de graaf de leemtes op te vullen die nog overbleven sinds de start van de

kartering van de Oostenrijkse gebieden in 1749. De opmetingen werden uitgevoerd door de militaire geografen van de artillerieafdeling, waarvan hij directeur-generaal was. Voor de opmaak van het document baseerde de Ferraris zich niet enkel op zijn eigen opmetingen, maar ook op de al bestaande topografische kaarten van Frankrijk van Cassini. De Ferraris verkleinde echter wel de nauwkeurigheid van de kaart. Om meer detail te kunnen weergeven werd de kabinetskaart, zoals ze werd genoemd, ingetekend op schaal 1:11520, terwijl de kaart van Cassini op 1:86400 was.⁴

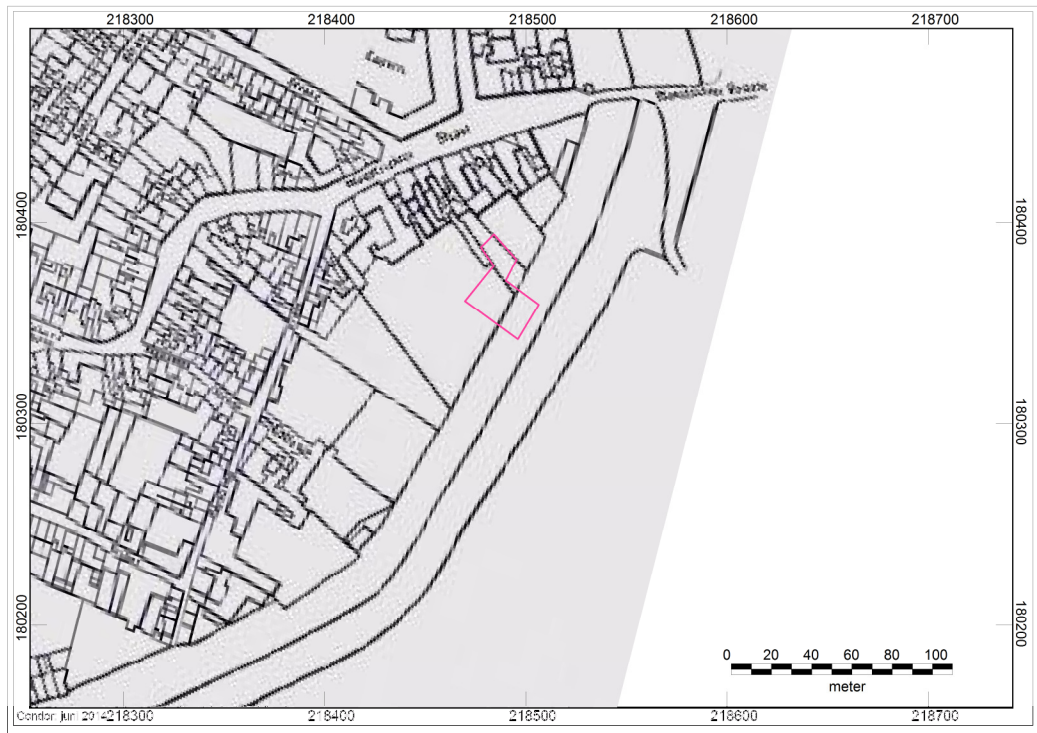
Op de kaart van Ferraris (*Afbeelding 7*) is de locatie van het plangebied niet bebouwd. Men kan de Maastrichterstraat en een stukje van de Capucienenstraat zien. Aan deze straten zijn huizen gelegen. Het plangebied ligt in de zone waar de achtertuintjes van deze huizen gelegen zijn. Deze achtertuintjes sluiten aan op de stadswal. Ten zuiden van het plangebied kan de locatie van de huidige Guide Gezellestraat al vermoed worden en is nog net de aanduiding van de kapel van het Kapucijnenklooster te zien (zie Capucienenstraat).

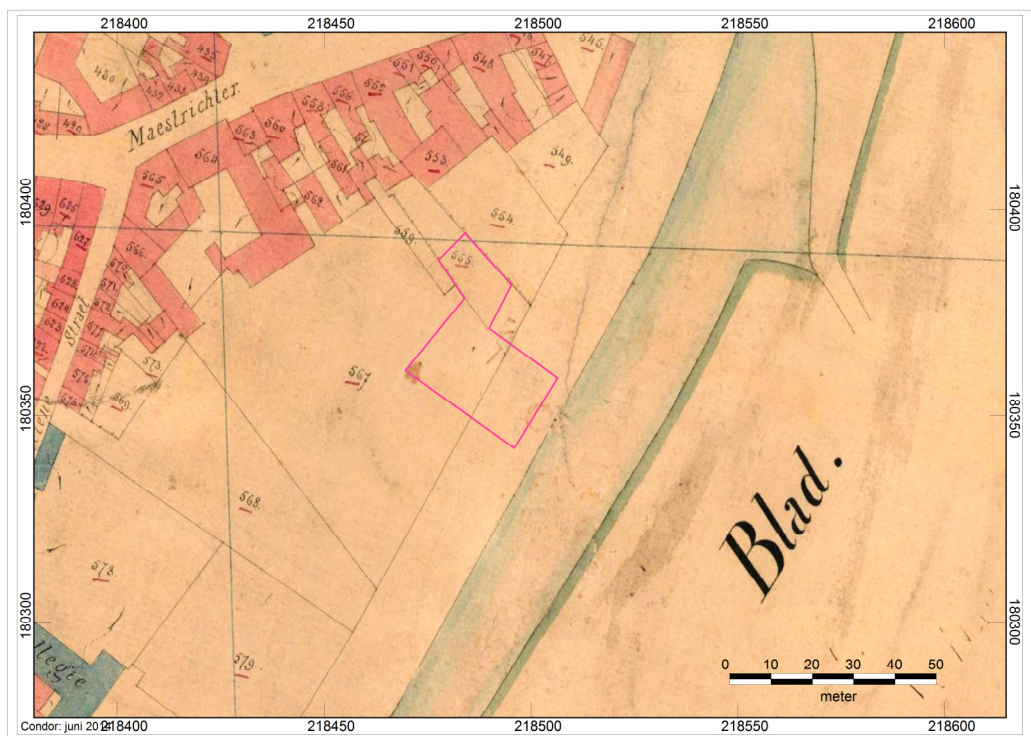
Afbeelding 7: Ferrariskaart met aanduiding van het plangebied (roze kader) en omgeving.

⁴ Bracke, 2010.

Op twee plannen van de stad uit de 19de eeuw, een kaart van 1813 (*Afbeelding 8*) en het primitief kadaster van 1841 (*Afbeelding 9*), is een situatie afgebeeld gelijkaardig aan deze op de Ferraris-kaart. In al die tijd is er dus weinig veranderd. De stad begint stilaan zijn huidige vorm en graad van bebouwing aan te nemen, maar de zone van het plangebied is nog steeds onbebouwd. Het perceel bevindt zich achter de huizenrij aan de Maastrichterstraat en sluit aan op de omwalling die dan bestaat uit een aarden wal.

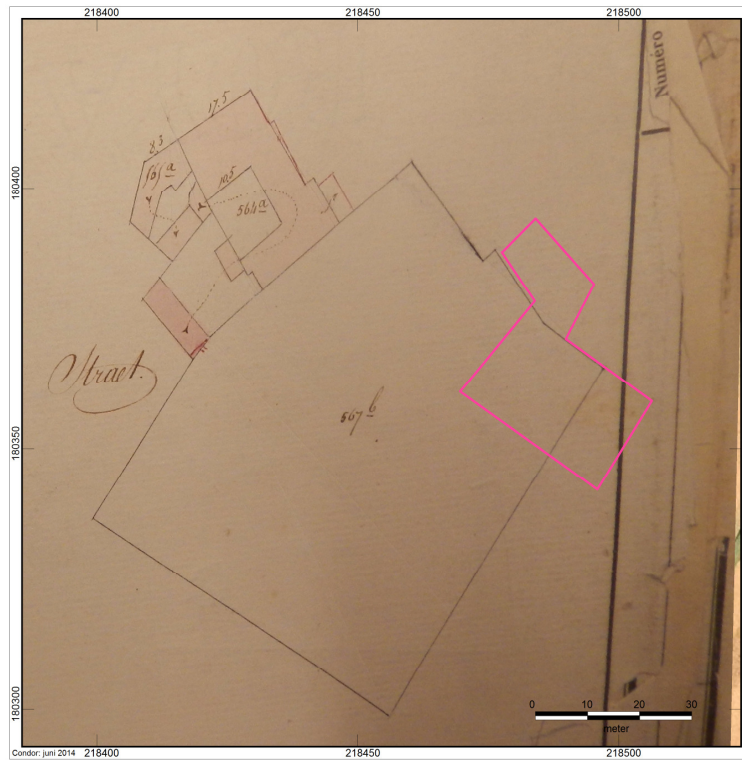
Afbeelding 8: Kaart van Hasselt uit 1813 met aanduiding van het plangebied (roze kader) en omgeving.

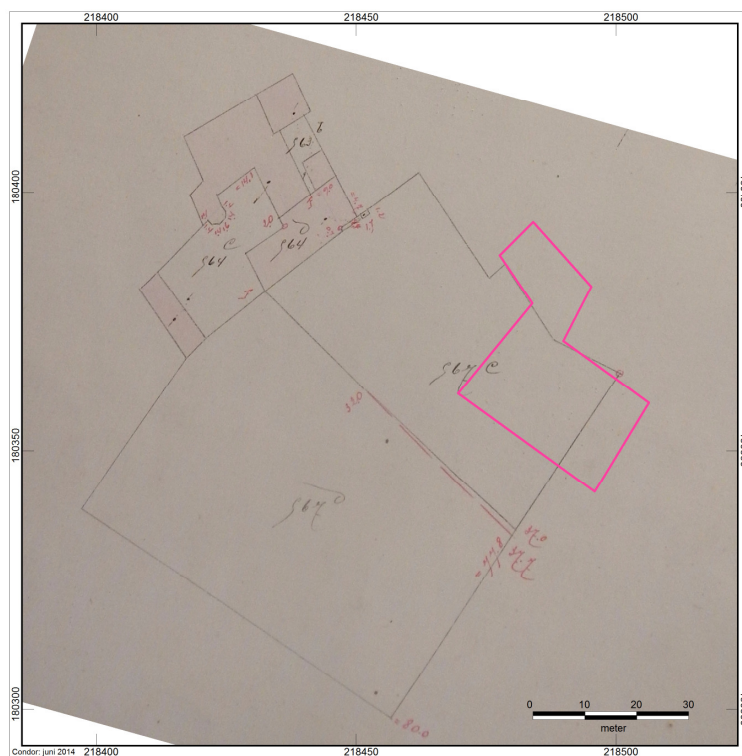
Afbeelding 9: Primitief kadaster uit 1841 met aanduiding van het plangebied (roze kader) en omgeving.

Op de verschillende kadasterplannen (*Afbeeldingen 10-22*) die werden geraadpleegd is de evolutie van het perceel op te volgen. Op het plan van 1852 is op de locatie van het plangebied één groot perceel gelegen (perceel 567b). In 1887 was dit grote perceel al opgesplitst in twee delen (percelen 567b en 567c). Op het plan van 1907 wordt (voor het eerst) perceel 555b weergegeven. Dit perceel zal opgesplitst worden, waarna het zuidoostelijke gedeelte zal horen tot het huidige plangebied. Het plan van 1911 toont beide percelen nog steeds gescheiden van elkaar (perceel 555c en 567b). In 1912 is perceel 555c opnieuw veranderd naar 555d en in 1927 veranderde 567b naar de huidige nummer 567x2. In 1931 werd een plan ingediend om het gehele plangebied te bebouwen en onderkelderen. Dit werd echter niet gerealiseerd. In 1963 werd het plangebied volledig bebouwd (*afbeelding 18*). Nog in hetzelfde jaar werd perceel 556c bij perceel 555 gevoegd (nu perceel 555f) om weer opgesplitst te worden in twee (555g en 555h). Dit ter uitbreiding van de magazijnen. Op het plan van 1964 is te zien dat beide percelen samengevoegd werden tot één groot perceel met de huidige vorm. Op de plannen van 1983 en 1984 blijft de situatie in de bestaande vorm. Het volledige perceel (567x2) is telkens één groot geheel, er worden geen interne structuren weergegeven op de verschillende plannen.

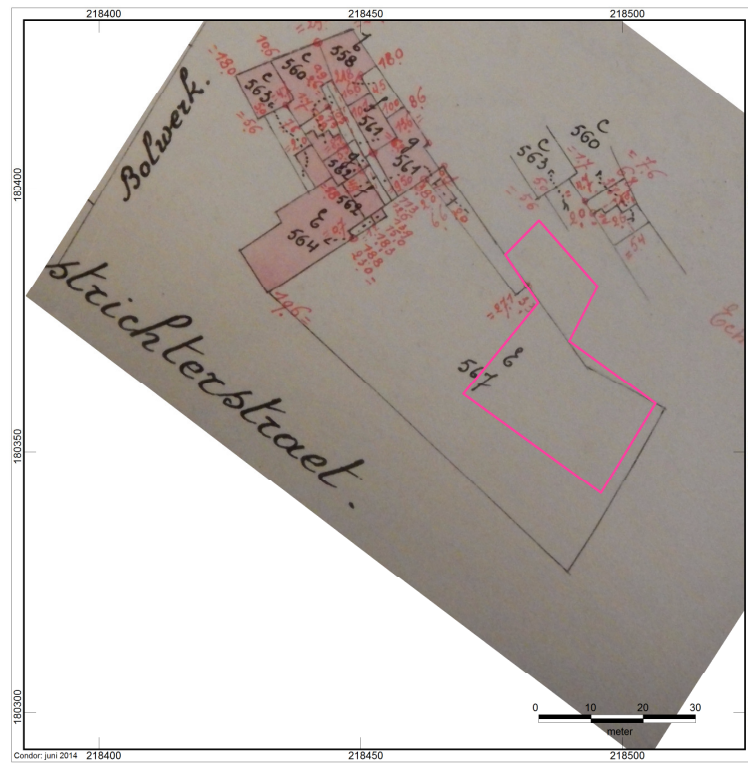

Afbeelding 10: Kadasterplan van 1852 met aanduiding van het plangebied (roze kader).

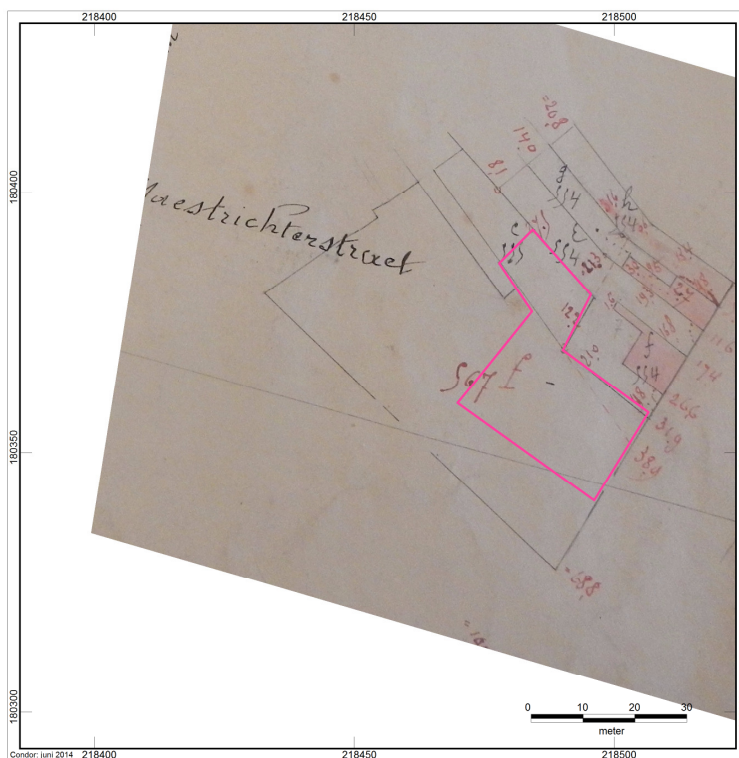
Afbeelding 11: Kadasterplan van 1887 met aanduiding van het plangebied (roze kader).

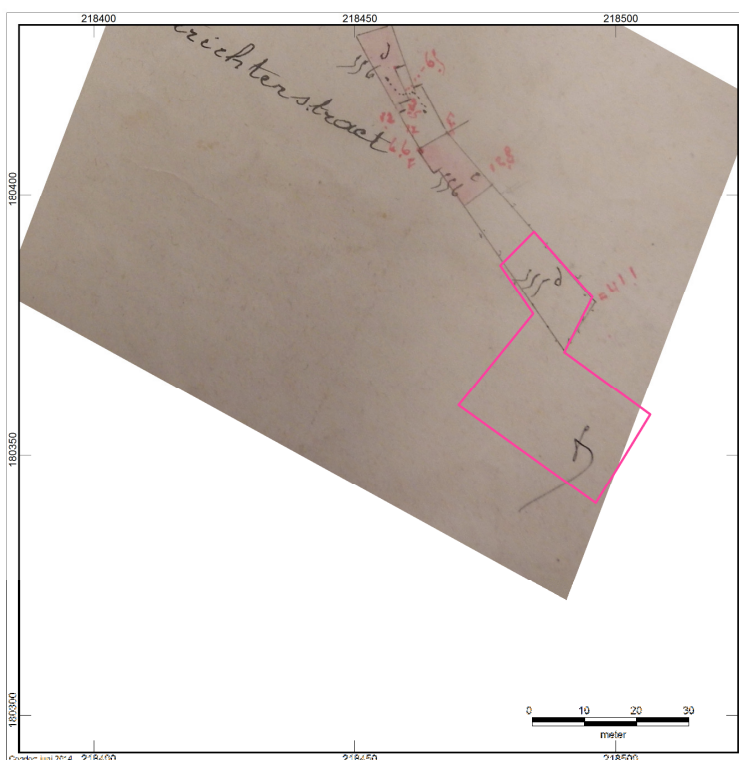
Afbeelding 12: Kadasterplan van 1893 met aanduiding van het plangebied (roze kader).

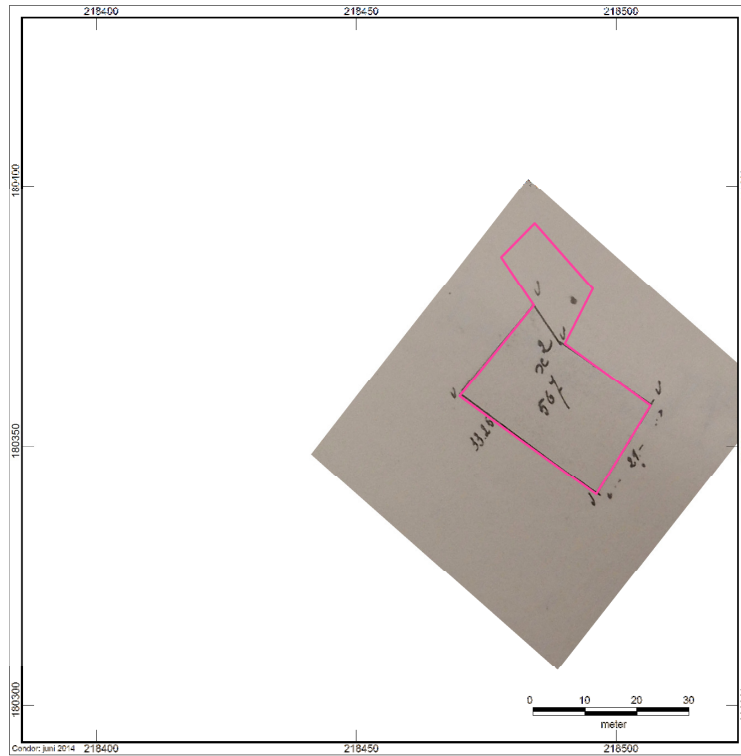
Afbeelding 13: Kadasterplan van 1907 met aanduiding van het plangebied (roze kader).

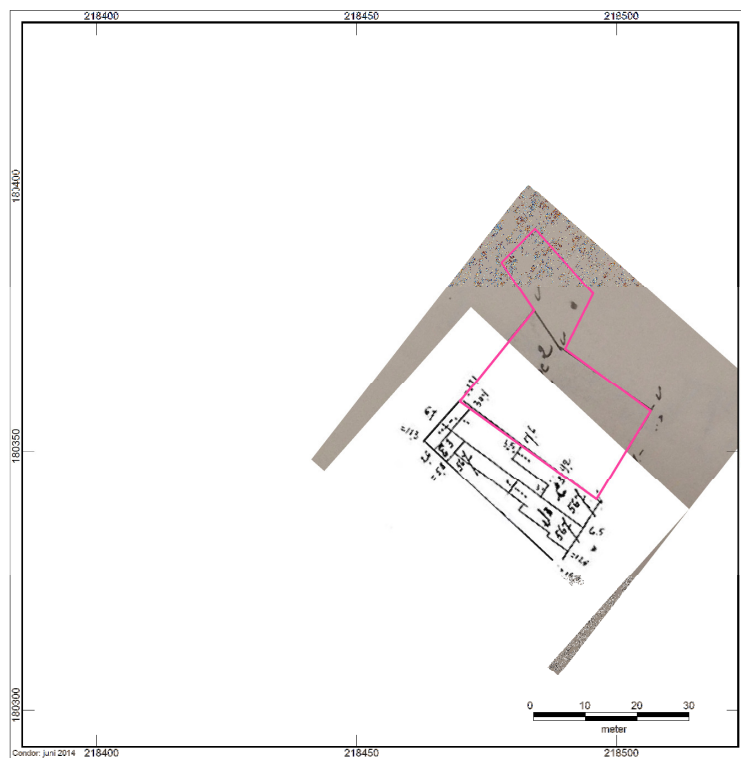
Afbeelding 14: Kadasterplan van 1911 met aanduiding van het plangebied (roze kader).

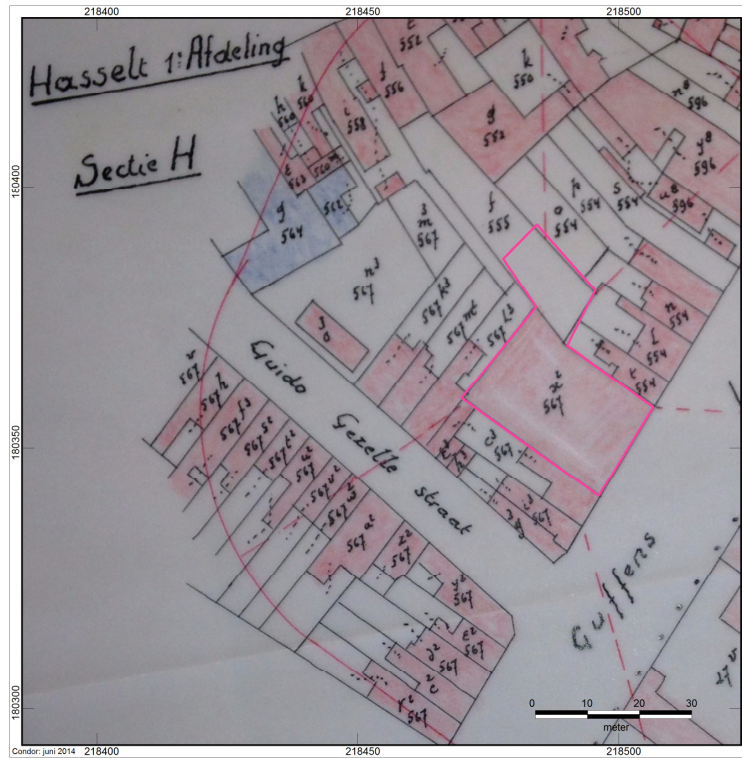
Afbeelding 15: Kadasterplan van 1912 met aanduiding van het plangebied (roze kader).

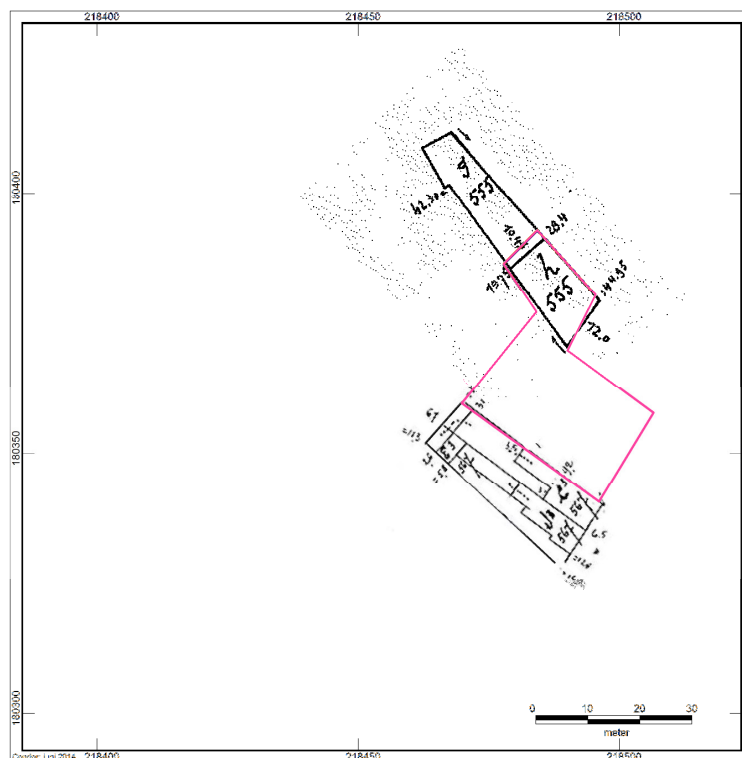
Afbeelding 16: Kadasterplan van 1927 met aanduiding van het plangebied (roze kader).

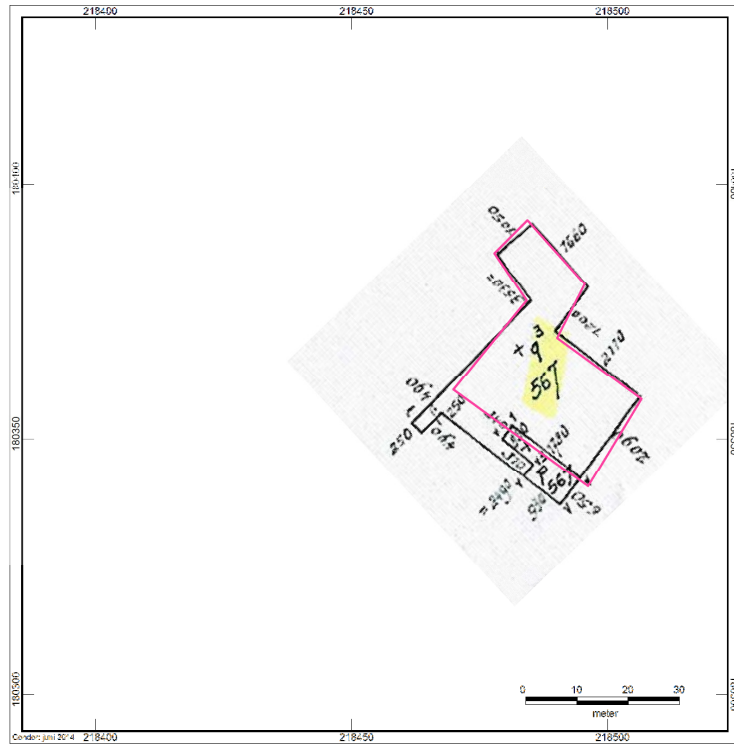
Afbeelding 17: Kadasterplan van 1935 met aanduiding van het plangebied (roze kader).

Afbeelding 18: Kadasterplan van 1963 (1) met aanduiding van het plangebied (roze kader).

Afbeelding 19: Kadasterplan van 1963 (2) met aanduiding van het plangebied (roze kader).

Afbeelding 20: Kadasterplan van 1964 met aanduiding van het plangebied (roze kader).

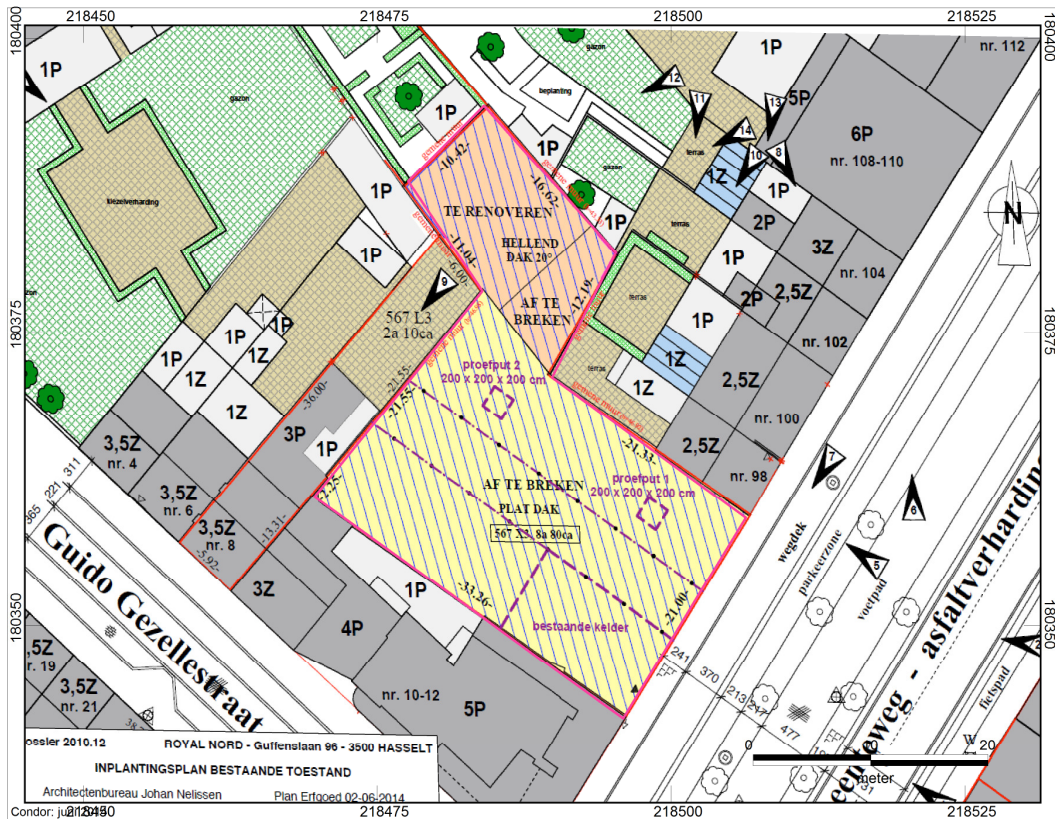
Afbeelding 21: Kadasterplan van 1983 met aanduiding van het plangebied (roze kader).

Afbeelding 22: Kadasterplan van 1984 met aanduiding van het plangebied (roze kader).

In de huidige toestand (*Afbeelding 23*) heeft het perceel nog steeds dezelfde vorm en afmetingen die het verkreeg in 1964. In 1984 werd het huidige gebouw opgetrokken (*Afbeelding 27*). Het gebouw bestaat uit drie niveaus, een beperkte kelder, het gelijkvloers en een eerste verdieping afgedekt met een plat dak. In de zuidoosthoek aan de straatkant is een kelder gelegen die circa 2 à 2,5 m diep is. De kelder is enkel gelegen onder de ingang, de doorgang richting het bureel, het bureel zelf en het zuidelijke deel van de toonzaal. De rest van het gebouw is niet onderkelderd. Aan de straatzijde is het gebouw gefundeerd op balken waartussen een zwevende vloerplaat is bevestigd. De achterzijde, met name de werk- en magazijnruimte, is gefundeerd op een vloerplaat. In de zuidoosthoek is het pand via een overdekte ingang toegankelijk. Deze ingang loopt verder achterom het bureel, dat centraal gelegen is. Vooraan aan de straatkant was de grote open toonzaal en achteraan was de werkplaats en het magazijn (*Afbeeldingen 24-26*). In de uitstulping van het perceel in de noordelijke hoek was de montage ruimte. Het bijgebouw was afgedekt met een plat dak, deze zone was tijdens het onderzoek niet meer overdekt. Al deze verschillende ruimtes worden door muren van elkaar gescheiden. De verdieping van het gebouw wordt ondersteund door een dubbele rij pilaren centraal in het gebouw (van de straatkant naar achter toe). Centraal bevinden zich twee trappen naar de bovenste verdieping, één in de toonzaal en één

langs het bureel. De breedte van het gebouw aan de straatkant bedraagt 21 m en aan de achterzijde 21,55 m. De diepte van de volledige hoofdruimte beslaat 33,26 m. De afmetingen van het bijgebouw bedraagt op zijn breedst 16,62 m in de lengte en 12,19 m in de breedte.

Afbeelding 23: Plan met de huidige bouwlagen.

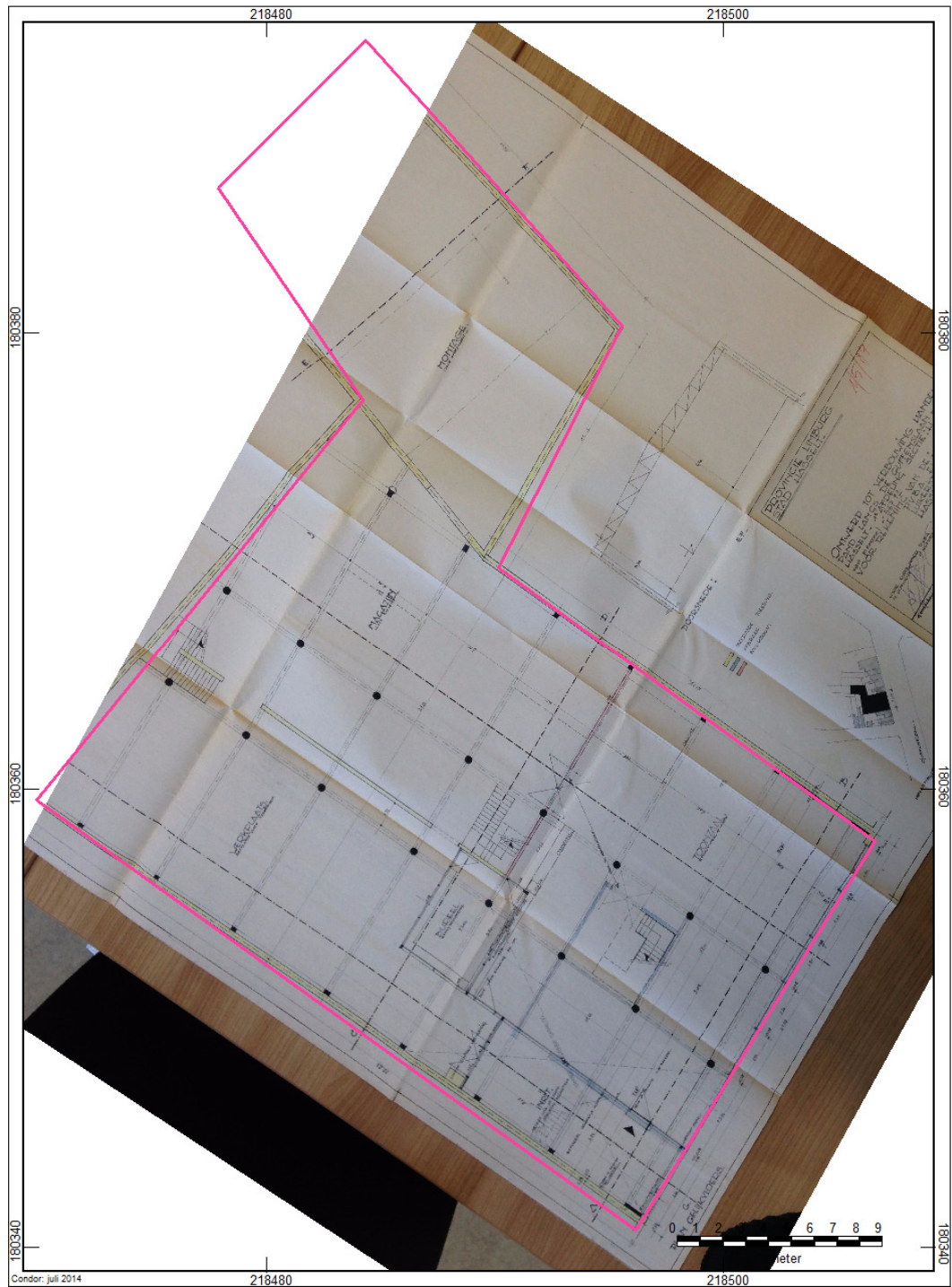
Afbeelding 24: Zicht op de voorgevel van het vroegere handelspand.

Afbeelding 25: Zicht op de vroegere toonzaal vanuit de ingang, met de locatie van werkput 1.

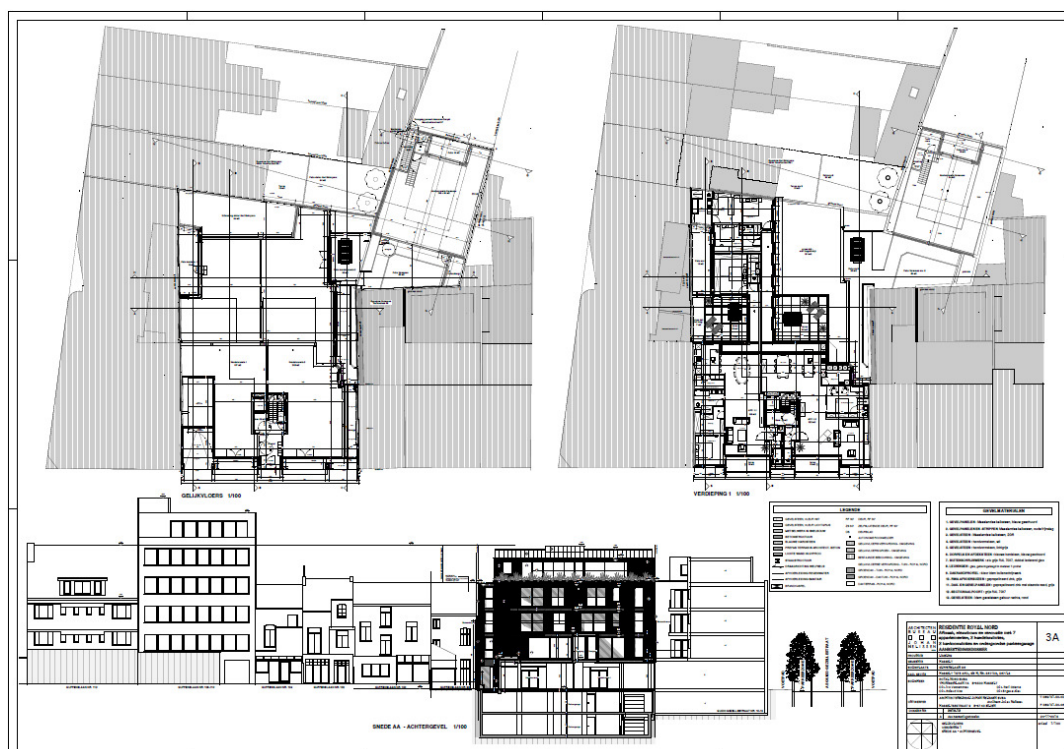
Afbeelding 26: Zicht op het vroegere magazijn vanuit de toonzaal, met de locatie van werkput 2.

Afbeelding 27: Huidige plattegrond met uitzondering van het uiterste westelijke deel.

Het huidige gebouw op perceel 567x2 zal worden afgebroken. Binnen het plangebied zal een nieuwbouw gerealiseerd worden. Dit nieuwe gebouw zal bestaan uit zeven verschillende niveaus. Er komt een ondergrondse kelder in twee verdiepingen met per niveau 23 parkeerplaatsen. Tussen de parkeerplaatsen bevinden zich afgesloten berguimtes, de autolift en centraal vooraan de traphal. Elk kelderniveau heeft een

oppervlakte van 889 m². De totale diepte beneden van de kelder bedraagt ongeveer 5,75 m, elk niveau is 2,40 m hoog. Op het gelijkvloers (*Afbeelding 28*) zullen twee handelsruimtes aan de straatkant worden ingericht en worden er daarnaast twee kantoorruimtes voorzien aan de achterzijde. Aan de noordzijde van het gebouw komt een passage naar achteren toe (naar de noordwestelijke uitstulping van het perceel). Op de eerste, tweede en derde verdieping komen telkens twee appartementen. Deze van de eerste verdieping lopen helemaal door naar achter (*Afbeelding 28*). De andere verdiepingen komen enkel op de helft van het terrein te liggen. Aan de achterzijde wordt de eerste verdieping bedekt met groene daken. Op de bovenste verdieping komt een penthouse te liggen. De totale hoogte van het gebouw met vijf niveaus zal 16,95 m boven straatniveau bedragen.

Afbeelding 28: Toekomstige situatie, weergave voorgevel, gelijkvloers met handelsruimtes en eerste verdieping met twee appartementen.

5.4. Archeologische waarden

In de directe nabijheid van het plangebied zijn er binnen de Centraal Archeologische Inventaris (CAI) twee meldingen gekend (*Afbeelding 29*). Op circa 125 meter ten noordoosten van het plangebied is CAI inventarisnummer 700.036 gelegen. In 1997

werden hier, tijdens het opvolgen van rioleringswerken, resten aangetroffen van de omwalling van de stad. De resten dateren uit de 18de eeuw en omvatten overblijfselen van een aarden wal (1705) en een gemetste versterking van deze aarden wal (1832). Ongeveer 250 m ten westen van het plangebied (op de rand van de afbeelding) is CAI inventarisnummer 51.766 gelegen. Hier werden geen eigenlijke resten terug gevonden. Maar op deze locatie zou zich een motte hebben bevonden, het grafelijk munitio (1203?) waarover werd gesproken in het geschiedenis overzicht.

Afbeelding 29: Uitsnede uit de CAI met aanduiding van het plangebied (roze kader).

5.5. Conclusie

Op basis van het bureauonderzoek blijkt dat het plangebied tot in het subrecente verleden onbebouwd is geweest. Het plangebied lag namelijk, uitgaande van wat historische kaarten aangeven, deels binnen het wallichaam dat het historische centrum van Hasselt omsloot en deels binnen achtertuinen van de woningen die aan de Maastrichterstraat gelegen waren. In de nabije omgeving zijn tot op heden slechts weinig archeologische resten vast gesteld.

Op basis van de bijzondere voorwaarden die het agentschap Onroerend Erfgoed heeft opgesteld moeten er binnen het plangebied twee proefputten van 2 x 2 m worden voorzien. Gezien de afwezigheid van bebouwing adviseren we om één proefput binnen de zone van de voormalige wal en één proefput binnen de voormalige achtertuinen te voorzien. Op basis van de huidige bebouwing kan de proefput ter hoogte van het voormalige wallichaam enkel in de huidige toonzaal, ter hoogte van de noordoostelijke hoek worden voorzien. Dit omdat in de zuidoostelijke hoek een kelder aanwezig is en anderzijds omdat het elders, inzake stabiliteit, niet mogelijk is om een proefput te positioneren op een veilige afstand van een paal of balk. De proefput binnen de achtertuinen worden circa 15 m verder noordwestelijk voorzien binnen het magazijn. Ook hier is dit de enige zone waarbij er voldoende ruimte is voor zowel de proefput als voor de grondstock die vrij komt bij het ontgraven van deze tweede proefput.

6. Resultaten Veldonderzoek

6.1. Veldonderzoek

Bij de start van het archeologische onderzoek was een proefputtenonderzoek voorzien waarbij twee putten verspreid binnen het plangebied opengelegd zouden worden. Dit werd bepaald vanuit het bureauonderzoek en de bijzondere voorwaarden. De locatie van de proefputten werd bepaald door de plaatselijke omstandigheden (beperkte ruimte) en de mogelijke aanwezigheid van bebouwing in het verleden met achtererf en hoofdgebouw.

Het onderzoeksvlak werd aangelegd onder het huidige vloerniveau en de recente verstoringen, in de top van de C-horizont op ongeveer 110 cm beneden vloerniveau in werkput 2 en in de C-horizont op 150 cm beneden het vloerniveau in werkput 1. De werkputten zijn laagsgewijs door de kraan uitgegraven. Het onderzoeksvlak is manueel met de schop bijgeschaafd. Het vlak is gefotografeerd en digitaal ingetekend. Met een metaaldetector is de aanwezigheid van metalen vondsten in de bodem nagegaan. In werkput 1 werden de vier putwanden opgepoetst, gefotografeerd, ingetekend op schaal 1/20 en beschreven. In werkput 2 werden drie van de vier putwanden geregistreerd. De bovenzijde is in alle profielen het vloerniveau. Voor de registratie van de profielen werden beide putten verdiept zodat alle sporen doorsneden werden en de C-horizont (in relatie tot diepte van de verstoringen) duidelijk werd. Dit betekent dat er een tweede vlak is gegenereerd dat tot circa 60 cm dieper (in werkput 2) lag dan het eerste. Maar aangezien de aangetroffen situatie van het eerste vlak hetzelfde bleef, is dit tweede vlak niet als dusdanig opgenomen in het rapport. De diepte van elk vlak ten opzichte van het maaiveld is weergegeven volgens de Tweede Algemene waterpassing (TAW). Alle werkputten zijn ingemeten in Lambert-72 coördinaten.

6.2. Bodemopbouw

De bodem binnen het plangebied werd zwaar verstoord en bestaat grotendeels uit lagen van recente oorsprong (*Afbeeldingen 30-31*). De eerste 20 cm van het profiel

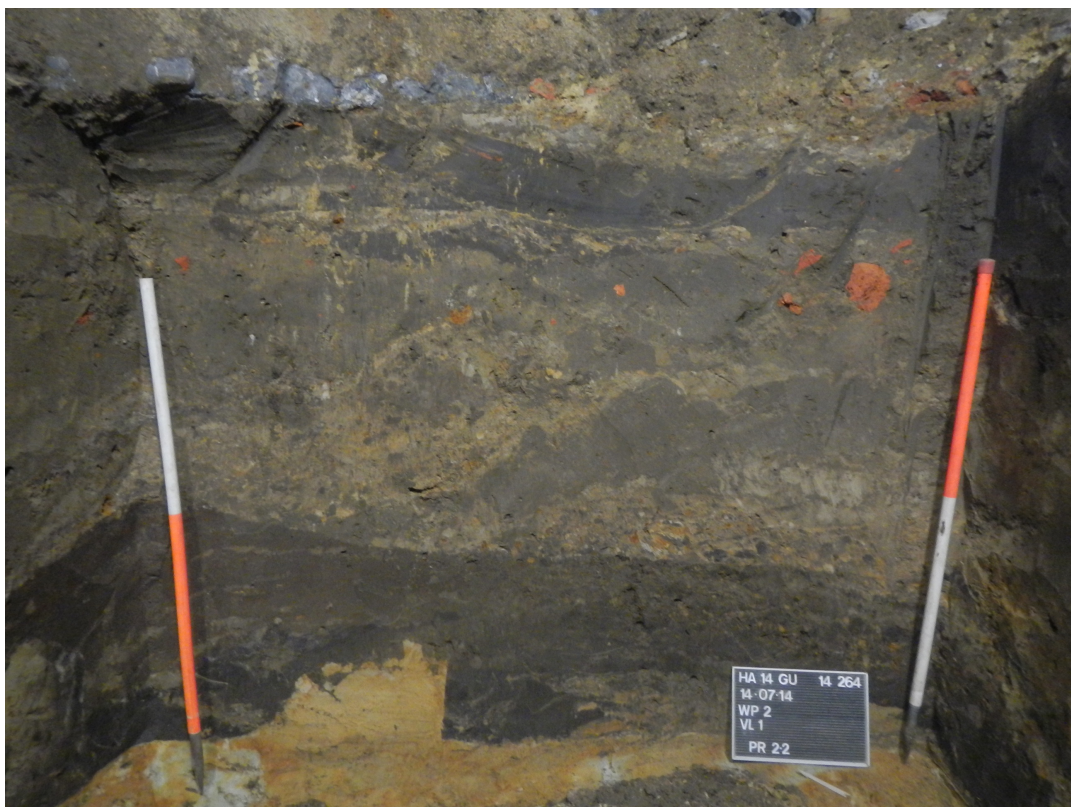
wordt ingenomen door de vloer met fundering (S10001) van het huidige gebouw. Vooraan het gebouw, in de toonzaal, was de fundering gewapend.

Onder de vloer bevindt zich een pakket van recente verstoringen van ongeveer 1,30 m tot 1,40 m dik. In werkput 1 was de bovenste 40 cm van dit pakket uitgegraven (S10002). In dit recent pakket kunnen meerdere lagen/kuilen herkend worden. Deze verstoringen (S10003-S10006) zijn ontstaan tijdens de bouw van het handelspand. Onder deze verstoringen werd de C-horizont aangetroffen, die hier bestaat uit dekzand. In werkput 1 werd de C-horizont in het vlak en in de profielen pas aangesneden op circa 1,50 m beneden maaiveld, op een hoogte van + 37,70 m TAW. In werkput 2 werd de C-horizont al aangesneden op ongeveer 1,10 m beneden het vloerniveau, op een hoogte van ongeveer +38,00 m TAW. Uit het vlak van werkput 2 en vooral profiel 2.1 blijkt dus dat de moederbodem zich al hoger bevindt dan in werkput 1. Profiel 2.1 toont duidelijk de grote diepte van de verstoringen. De verstoringen gaan dus nog minstens 60 cm dieper dan de top van de C-horizont. Het niveau van de top van de C-horizont zal in werkput 1 op een zelfde hoogte gelegen zijn als in werkput 2, maar is hier volledig verstoord.

Afbeelding 30: Profiel 1.4 in werkput 1.

Afbeelding 31: Profiel 2.2 in werkput 2.

In dit profiel 2.1 werd boven op de C-horizont nog een aparte laag aangetroffen die ook werd doorsneden door de recente sporen (*Afbeelding 32*). Deze laag wordt geïnterpreteerd als een oude A-horizont. De laag is erg humusrijk en heeft een losse textuur. Het betreft hier typisch verrijkte tuingrond, wat verwijst naar het gebruik als moestuin. De precieze ouderdom van deze A-horizont is niet geweten. Deze “moestuin” dateert waarschijnlijk van net voor de eerste echte bebouwing van het perceel in de 20ste eeuw.

Afbeelding 32: Profiel 2.1 in werkput 2 met de A-horizont tussen de recente verstoringen.

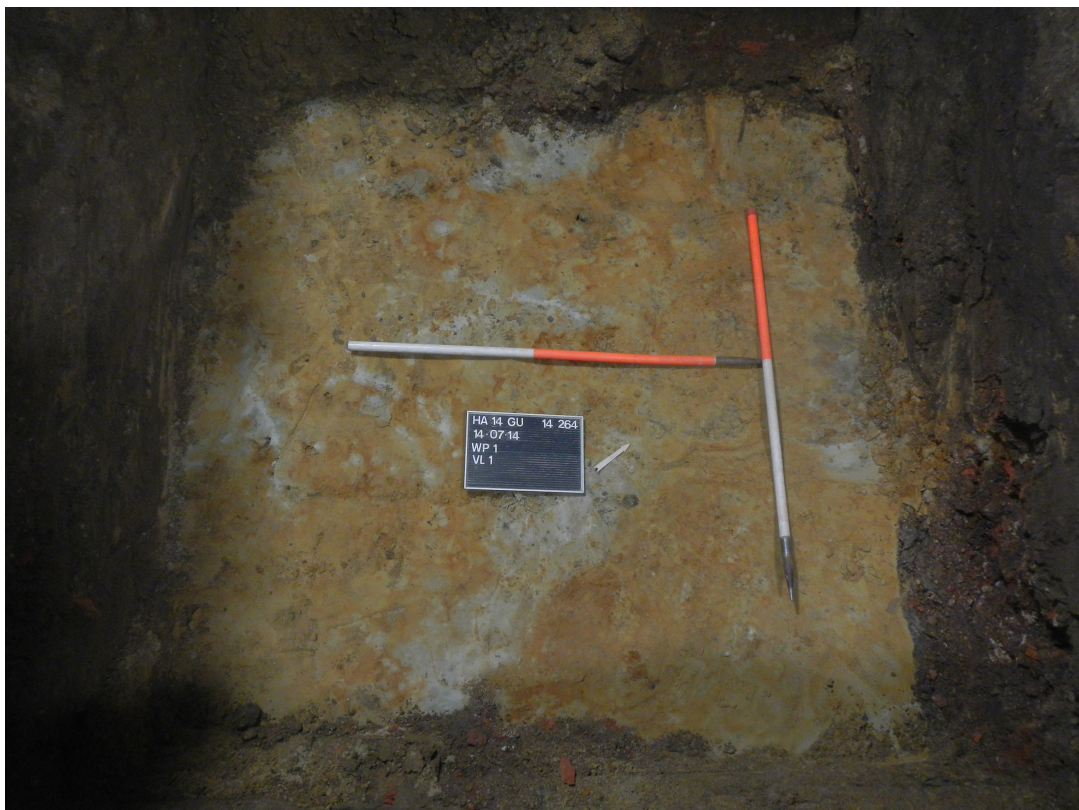
6.3. Sporen en structuren

Binnen het plangebied, in de twee proefputten, werden geen relevante sporen aangetroffen. Er zijn geen resten van archeologische waarde vastgesteld (*Afbeeldingen 33 en 34*). De aangetroffen sporen (lagen en kuilen; S10003-S10006 en S201-S203) zijn allen van zeer recente oorsprong. De sporen houden verband met de oprichting van het huidige gebouw.

In werkput 1 werden deze sporen bij het verdiepen over de volledige oppervlakte en diepte aangetroffen. Uit de profielen wordt duidelijk dat de verstoringen allen doorlopen tot een diepte van 1,50 m beneden vloerniveau. Daaronder bevindt zich de steriele C-horizont. In werkput 2 werd een gelijkaardige situatie aangetroffen. Het vlak bevindt zich hier wel hoger. Omdat de recente verstoringen centraal in de put minder diep zijn, werd de C-horizont al op een hoger niveau aangesneden. Maar uit het niveau van het vlak en de verdiepte profielen blijkt alleen maar hoezeer de originele bodem hier verstoord werd. Aan de zuidwand van werkput 2 werd een rioolbuis aangetroffen,

horend bij het gebouw. De verschillende sporen (S202 en S203) vertonen een zelfde opvulling als de sleuf waar de riolering in ligt.

De heterogene vulling van alle sporen, hun omvang, het ontbreken van de typische opbouw of gelaagdheid van een paalkuil of afvalkuil, samen met ontbreken van vondstmateriaal, wijzen sterk op de recente datering van deze sporen. Deze verstoringen lopen zeker door buiten het bereik van de twee proefputten. De verwachting voor relevante sporen buiten het bereik van de twee putten is dus erg klein.

Afbeelding 33: Vlak 1 in werkput 1.

Afbeelding 34: Vlak 1 in werkput 2.

6.4. Vondsten

Dit negatief resultaat voor archeologische sporen en/of structuren trekt zich ook door voor wat betreft de vondsten. Bij het proefspuitenonderzoek zijn geen archeologisch relevante vondsten gedaan.

7. Conclusie

7.1. Inleiding

Het plangebied aan de Guffenslaan 96 is gelegen in het zuidoosten van het centrum van Hasselt aan de kleine binnenring. Het plangebied beslaat een oppervlakte van circa 800 m². Het plangebied was en is nog steeds bebouwd, het huidige gebouw was in gebruik als handelspand.

Binnen het plangebied kunnen nog onbekende sporen of vondsten uit verschillende periodes verwacht worden. Door middel van een bureaustudie en een proefputtenonderzoek is deze verwachting getoetst. Op basis van de resultaten kan het agentschap Onroerend Erfgoed, afdeling Limburg een besluit nemen met betrekking tot een eventueel vervolgonderzoek.

Tijdens het veldonderzoek zijn geen indicatoren gevonden die wijzen op de aanwezigheid van een archeologische vindplaats binnen het plangebied.

7.2. Beantwoording onderzoeksvragen

Tijdens de bureaustudie:

▪ *Wat zijn de gekende archeologische en historische gegevens?*

Er zijn weinig gekende archeologische gegevens. Een vondsmelding in de nabije omgeving, ten noordoosten op zo'n 125 m afstand, betreft resten van de aarden wal rondom de stad (1705). Kaarten ouder dan deze van Ferraris tonen aan dat het gebied onbebouwd was. Op de kaart van Ferraris zelf is te zien dat het plangebied zich in een zone bevindt met achtererven van gebouwen gelegen aan de Maastrichterstraat. Ook de plannen uit de 19de eeuw tonen een open ruimte, waar wel al perceelsindelingen in te herkennen zijn. Volgens de verschillende kaarten en de historische kennis is wel duidelijk dat het plangebied gelegen was langs de omwalling van de stad en dat er zich mogelijk vlakbij zelfs een toren van deze omwalling bevond.

▪ ***Hoe was de oude perceelsindeling?***

In 1852 was op de locatie van het plangebied één groot perceel gelegen, in 1887 werd dit opgesplitst in twee. Vanaf 1927 werd binnen het noordelijke van deze twee percelen het huidige perceel 567x2 uitgesplitst. De noordelijke uitstulping hoorde eerst tot een smal en langgerekt perceel, gelegen achter een huis aan de Maastrichterstraat. In 1963 werd dit langerekte perceel (555) opgesplitst waardoor een blok met de grootte van de huidige montageruimte van de winkel ontstond en sinds 1964 werd dit blok (555h) samengevoegd met 567x2.

▪ ***Hoe groot waren de verschillende huizenblokken?***

De breedte van het huidige gebouw aan de straatkant bedraagt 21 m en aan de achterzijde 21,55 m. De diepte van de volledige hoofdruimte beslaat 33,26 m. De afmetingen van het bijgebouw (noordelijke uitstulping) bedraagt op zijn breedst 16,62 m in de lengte en 12,19 m in de breedte. Sinds 1964 bestaat het perceel in deze vorm en afmetingen. Het noordelijke deel hoorde daarvoor tot een andere perceel (555) dat zich smal uitstrekte in noordwestelijke richting naar de Maastrichterstraat. Het hoofdgedeelte van het gebouw bestaat in zijn vorm sinds 1927. Daarvoor besloeg het perceel op deze locatie een grotere oppervlakte, tot tegen de achterkant van de bebouwing aan de Maastrichterstraat en tot tegen de Guido Gezellestraat. Op het plan van 1887 ligt er nog een perceel ten oosten, beide percelen vormden in 1852 nog een geheel. Dit perceel was dan gelegen voorbij de Guido Gezellestraat die toen nog niet bestond.

▪ ***Welke info is er nog te vinden over de huidige bebouwing of voormalige constructies op het terrein?***

In 1931 werd een plangebied voor het plangebied, uitgezonderd de noordelijke uitstulping volledig te bebouwen en onderkelderen, dit werd echter niet uitgevoerd. Het hoofdgebouw bestaat in zijn huidige vorm sinds 1963, de noordelijke uitstulping van het plangebied werd datzelfde jaar toegevoegd. Vanaf 1964 bestaat het samengevoegd perceel 567x2 in zijn tegenwoordige vorm en afmetingen. Op de verschillende oude kadasterplannen worden geen interne structuren binnen het perceel weergegeven. Oudere bouwplannen zijn niet gekend. Het perceel 567x2 wordt tegenwoordig ingenomen door een handelspand van Royal Nord bvba. In dit pand was een fietsenwinkel gevestigd. De inrichting van dit gebouw is bekend

(*Afbeelding 27*). In de zuidelijke hoek aan de straatkant is de overdekte ingang gelegen. Centraal bevindt zich het bureel en aan de straatzijde was de toonzaal van de winkel. Achteraan was de werkplaats en het magazijn gelegen en in de noordelijke uitstulping de montageruimte. Al deze verschillende ruimtes werden gescheiden door muren. In de zuidelijke hoek, onder het bureel en de ingang is een kelder gelegen met een diepte van 2 à 2.5 m. Centraal, van de straatkant naar achter toe, wordt de bovenverdieping ondersteund door een dubbele pilarenrij.

▪ ***In welke mate verstoren de geplande werken archeologisch erfgoed?***

De bestaande gebouwen worden volledig gesloopt en er zal een nieuwbouw (appartementen) worden opgericht. Bij deze nieuwbouw hoort een ondergrondse parkeergarage. De bodem zal dus tot op grote diepte (5.4 m - mv) verstoord worden door de aanleg van de ondergronds parkeergarage.

▪ ***Hoe wordt de prospectie met ingreep in de bodem het best uitgevoerd?***

De prospectie met ingreep in de bodem wordt het best uitgevoerd door middel van proefputten zoals gevraagd in de bijzondere voorwaarden opgesteld door het agentschap Onroerend Erfgoed. Op basis van twee proefputten moet het namelijk mogelijk zijn om een representatief beeld te vormen van de verstoringsgraad binnen het plangebied. Een eerste put wordt ingepland in de noordelijke helft van de toonzaal. Op deze locatie lag vroeger het wallichaam. Aangezien zuidwaarts een kelder ligt en de noordelijke zone beter onderzoekbaar is omwille van de wijdere spreiding van de pilaren vormt dit de enige locatie van onderzoek aan de straatzijde van het perceel. De tweede werkput wordt geplaatst in de magazijnruimte achter de toonzaal. Hier lagen de voormalige achtertuinten van de woningen aan de Maastrichterstraat. Ook binnen de magazijnruimte zijn er beperkingen voor het onderzoek. Een deel is onderkelderd, en door de aanwezigheid van dragende pilaren is het niet overal mogelijk om een werkput te voorzien zonder dat dit invloed heeft op de stabiliteit van het bestaande gebouw. De enige beschikbare zone is gelegen in het noordelijke deel van de magazijnruimte. Niet alleen is hier ruimte voor de werkput, er is ook ruimte om rondom de werkput met de graafmachine te rijden. Daarnaast is er ruimte voor de opslag van de grondstock. Deze twee locaties worden dus gekozen omdat hier het meeste vrije ruimte beschikbaar is en deze plaatsen het makkelijkst te bereiken zijn met een minigraver. De putten dienen uitgegraven te

worden door een kleine minigraver. Er moet namelijk gewerkt worden binnen een bestaand gebouw. De nog aanwezige binnenmuren, deuren en de centrale dubbele pilarenrij beperken de bewegingsvrijheid en vrije werkruimte aanzienlijk.

Tijdens de prospectie met ingreep in de bodem:

▪ ***Zijn er nog archeologisch relevante niveaus aanwezig?***

De C-horizont (dekzand) werd aangetroffen in de twee werkputten. Dit is het enige vastgestelde relevant niveau. Op basis van een kleine strook die bewaard is gebleven in werkput 2 blijkt dat de C-horizont meteen onder de voormalige bouwvoor lag. Op basis van de verstoringen blijkt dat de bovenste 60 cm van de moederbodem werd verstoord.

▪ ***Zijn er nog mogelijke sporen aanwezig?***

Er werden tijdens het onderzoek geen archeologisch relevante sporen aangetroffen. De kuilen en lagen die werden aangetroffen zijn van recente oorsprong. De C-horizont wordt al aangetroffen op één meter beneden vloerniveau (werkput 2), maar de verstoringen gaan nog minstens 60 cm dieper tot 1,60 m beneden vloerniveau.

▪ ***Bevinden de sporen zich in stratigrafisch verband?***

De stratigrafie binnen het plangebied is grotendeels opgebouwd uit recente pakketten. Het jongste pakket is het vloerdek van het huidige handelspan. Daaronder bevindt zich een dik pakket recente verstoringen die verband houden met de bouw van het pand. De recente lagen doorsnijden de originele bodem die binnen het plangebied nog bestaat uit een A-horizont en daaronder de C-horizont. Er werden geen relevante sporen in stratigrafisch verband aangetroffen. Een meer typische stadskern stratigrafie met meerdere pakketten die te plaatsen zijn in verschillende tijdsperiodes (bijvoorbeeld nieuwe tijd, late middeleeuwen, Romeins, ...) werden hier niet aangetroffen.

▪ ***Hoeveel verschillende lagen/stratigrafie zijn er te onderscheiden in de verschillende proefputten?***

Er werden vier verschillende entiteiten onderscheiden. Bovenaan werd de bodem afgedekte door het vloerniveau (S10001) van het huidige gebouw. Onder het vloerniveau bevindt zich een pakket recente verstoringen (S10002-S10006), horend

bij het gebouw, met een gemiddelde dikte van 1,20 m. Onder de recente verstoringen wordt de moederbodem (dekzand, S10000) aangetroffen, waarvan de top vergraven werd. Dit is vooral duidelijk in werkput 2 waar nog een vierde niveau werd aangetroffen. Bovenop de C-horizont is nog een oude A-horizont (S10007), gerelateerd aan de tijd dat het gebied in gebruik was als achtertuin, gelegen. Deze werd ook vergraven door de recente sporen.

▪ ***Bevatten deze lagen archeologische vondsten?***

Tijdens het onderzoek werd in geen van beide putten vondstmateriaal aangetroffen.

▪ ***Uit welke periode dateren de vondsten?***

Deze vraag is niet van toepassing voor onderhavig onderzoek daar er in geen van beide putten vondstmateriaal werd aangetroffen.

▪ ***Hoe is de bewaringstoestand van de sporen?***

Archeologisch relevante resten werden niet aangetroffen tijdens het onderzoek. Indien deze ooit aanwezig zouden geweest zijn, werden deze volledig verstoord door de recente bouwwerken. De recente sporen zijn goed bewaard, oudere resten werden dus niet vastgesteld.

▪ ***Wat was de invloed van de bestaande bebouwing/verhardingen op het archeologisch erfgoed?***

De bestaande bebouwing heeft het bodemarchief grondig verstoord. De bodem werd verstoord door recente lagen en kuilen, die samenhangen met de oprichting van het gebouw, tot minstens 1,60 m beneden vloerniveau. Uit profiel 2.1 in werkput 2 blijkt dat de C-horizont al aanwezig is op ongeveer 1 m beneden vloerniveau. De verstoringen gaan nog minstens 60 cm dieper.

▪ ***Op welke hoogte bevindt zich de natuurlijke bodem?***

In profiel 2.1 wordt de C-horizont waargenomen vanaf 1 m beneden vloerniveau, ongeveer +38,14 m TAW (werkput 2). In de andere profielen van werkput 2 en in werkput 1 wordt de C-horizont pas waargenomen vanaf 1,50 m beneden vloerniveau (circa +37,65 m TAW).

▪ ***Wat is de impact van de geplande werken op de archeologische waarden?***

De geplande werken, vooral de ondergrondse parkeergarage, zullen de bodem grondig verstoren. Maar aangezien de originele bodem al grondig verstoord werd bij de oprichting van het huidige gebouw en er geen archeologische waarden binnen het plangebied werden aangetroffen (in de vorm van sporen of vondsten), wordt de kans klein geacht dat de toekomstige werkzaamheden schade toebrengen aan archeologische waarden.

▪ ***Kunnen de resultaten van de bureaustudie fijngesteld worden?***

De resultaten die uit het bureauonderzoek naar voren kwamen, worden bevestigd. Op de oude kaarten wordt het gebied weergegeven als open zone en op de kaart van Ferraris bevindt het plangebied zich in een zone van achtertuinen. Het lijkt er inderdaad zeer sterk op dat binnen het plangebied geen oudere bebouwing aanwezig is. De A-horizont die werd aangetroffen en die kenmerken vertoont van typische tuingrond, past in het plaatje van de Ferraris-kaart. Maar de juiste datering van deze laag is niet geweten, deze “moestuin” dateert waarschijnlijk eerder van net voor de eerste echte bebouwing van het perceel in de 20ste eeuw.

▪ ***Welke aspecten verdienen bijzondere aandacht bij een eventueel vervolgonderzoek?***

Daar er geen archeologische relevante sporen en/of vondsten werden aangetroffen binnen de twee onderzoekspullen, wordt er geen vervolgonderzoek geadviseerd voor het plangebied en zijn er dus ook geen aspecten die verdere aandacht verdienen.

8. Aanbevelingen

Op basis van de onderzoeksresultaten van het proefputtenonderzoek wordt voor het plangebied geen vervolgonderzoek geadviseerd. Er werden geen archeologische indicatoren aangetroffen binnen het plangebied. Er werden geen vondsten ingezameld. De aangetroffen sporen (kuilen en lagen) zijn van recente oorsprong. Op basis van de huidige gegevens lijkt het erop dat het terrein volledig verstoord is door deze recente sporen. De top van de C-horizont werd hierdoor grondig vergraven. Voorheen was het terrein in gebruik als handelspand, de verstoringen zijn waarschijnlijk bij de oprichting van dit gebouw ontstaan.

Bovenstaand advies is slechts een selectieadvies en dient louter ter advisering van het bevoegd gezag: het agentschap Onroerend Erfgoed, afdeling Limburg. Het definitieve besluit met betrekking tot de vrijgave van het terrein, zal op basis van het uitgebrachte advies genomen worden door het bevoegd gezag. Daarom wordt geadviseerd om betreffende het besluit contact op te nemen met het agentschap Onroerend Erfgoed, afdeling Limburg.

9. Bibliografie

Bronnen

Borsboom A.J. en J.W.H.P. Verhagen (2009) *KNA Leidraad Inventariserend Veldonderzoek, Deel: Proefsleuvenonderzoek (IVO-P)*, Amsterdam.

Frederickx E. en S. Gouwy (1996) *Toelichting bij de quartairgeologische kaart, kaartblad 25 Hasselt*, Brussel.

Gysels H. (1993) *De landschappen van Vlaanderen en Zuidelijk Nederland. Een landschapsecologische studie*, Leuven.

Slechten K. (2004) *Namen noemen: het CAI-thesaurusproject. De opbouw van een archeologisch beleidsinstrument*, Brussel.

Van Ranst E. en C. Sys (2000) *Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen (Schaal 1:20000)*, Gent.

Websites (geraadpleegd juli 2014)

<http://www.ngi.be>

<http://www.geopunt.be>

<http://www.dov.vlaanderen.be>

<http://www.cai.erfgoed.net>

<http://inventaris.onroenderfgoed.be>

<http://www.limburg.be>

10. USB-stick

Bijgevoegd bevindt zich een USB-stick met de volgende gegevens:

- Foto's geordend per werkput
- De digitale versie van dit rapport
- Fotolijst, sporenlijst, velddagboek, hoogtematen

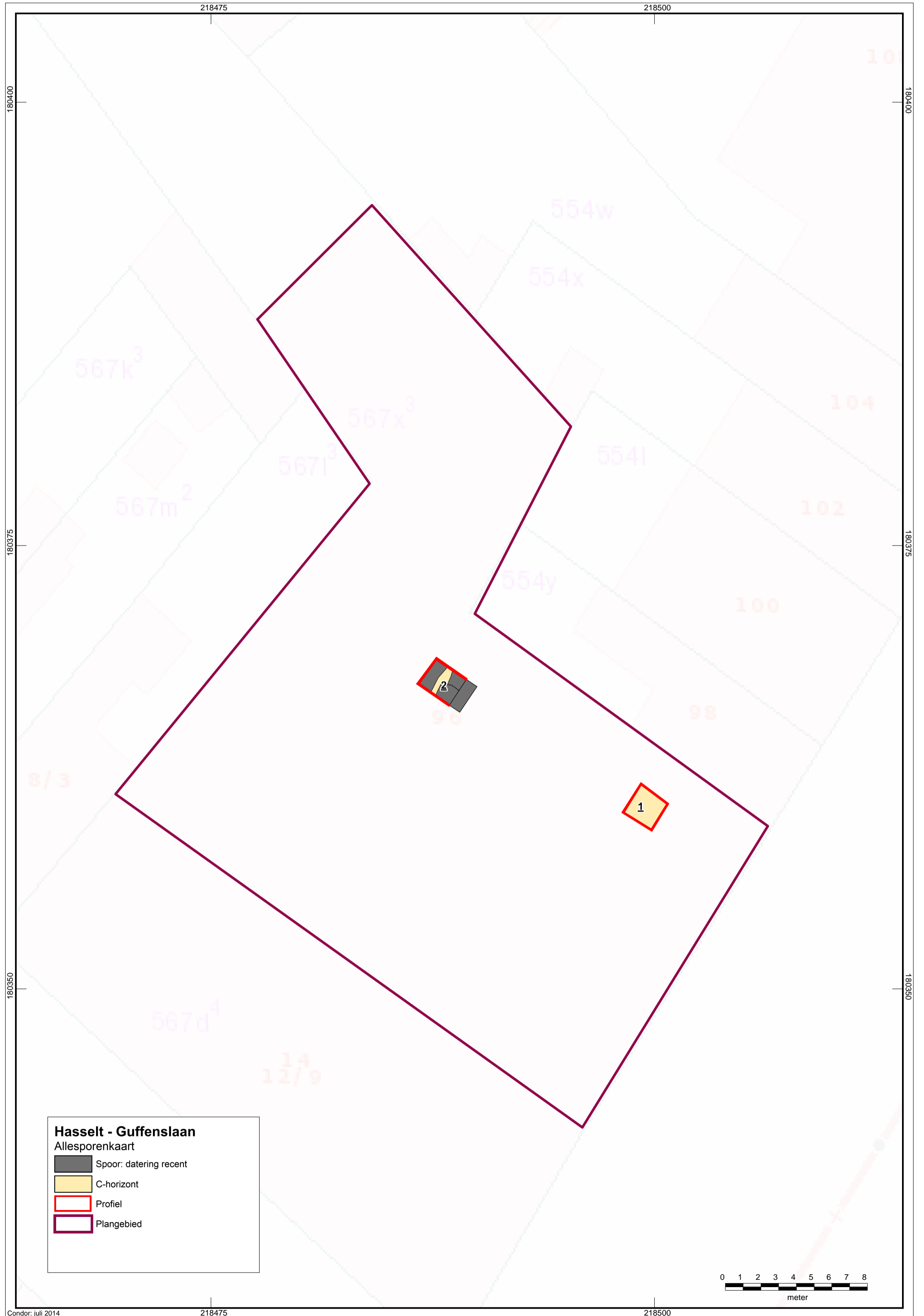
11. Lijst met gebruikte dateringen

Ruwe datering	Verfijning 1	Verfijning 2	Verfijning 3	Precieze datering
STEENTIJD	Paleolithicum	Vroeg-paleolithicum	Vroeg-paleolithicum	1.000.000/500.000 - 250.000 jaar geleden
		Midden-paleolithicum	Midden-paleolithicum	250.000 - 38.000 jaar geleden
		Laat-paleolithicum	Laat-paleolithicum	38.000 - 12.000 jaar geleden
	Mesolithicum	Vroeg-mesolithicum	Vroeg-mesolithicum	ca. 9.500 - 7.700 v. Chr.
		Midden-mesolithicum	Midden-mesolithicum	7.700 - 7.000/6.500 v. Chr.
		Laat-mesolithicum	Laat-mesolithicum	ca. 7.000 - ca. 5.000 v. Chr.
		Finaal-mesolithicum	Finaal-mesolithicum	ca. 5.000 - ca. 4.000 v. Chr.
	Neolithicum	Vroeg-neolithicum	Vroeg-neolithicum	5.300 - 4.800 v. Chr.
		Midden-neolithicum	Midden-neolithicum	4.500 - 3.500 v. Chr.
		Laat-neolithicum	Laat-neolithicum	3.500 - 3.000 v. Chr.
		Finaal-neolithicum	Finaal-neolithicum	3.000 - 2.000 v. Chr.
	METAALTJIDEN	Bronstijd	Vroege bronstijd	Vroege bronstijd
Midden bronstijd			Midden bronstijd	1.800/1.750 - 1.100 v. Chr.
Late bronstijd			Late bronstijd	1.100 - 800 v. Chr.
Ijzertijd		Vroege ijzertijd	Vroege ijzertijd	800 - 475/450 v. Chr.
		Midden ijzertijd (oosten)	Midden ijzertijd (oosten)	475/450 - 250 v. Chr.
		Late ijzertijd (oosten)	Late ijzertijd (oosten)	250 - 57 v. Chr.
		Late ijzertijd (westen)	Late ijzertijd (westen)	475/450 - 57 v. Chr.
ROMEINSE TIJD		Romeinse tijd	Vroeg-Romeinse tijd	Vroeg-Romeinse tijd
	Midden-Romeinse tijd		Midden-Romeinse tijd	69 - 284
	Laat-Romeinse tijd		Laat-Romeinse tijd	284 - 402
MIDDELEEUEWEN	Middeleeuwen	Vroeg middeleeuwen	Frankische periode	5de eeuw - 6de eeuw
			Merovingische periode	6de eeuw - 8ste eeuw
			Karolingische periode	8ste eeuw - 9de eeuw
		Volle middeleeuwen	Volle middeleeuwen	10de eeuw - 12de eeuw
	Late middeleeuwen	Late middeleeuwen	13de eeuw - 15de eeuw	
NIEUWE TIJD	Nieuwe tijd	16de eeuw		
		17de eeuw		
		18de eeuw		
NIEUWSTE TIJD	Nieuwste tijd	19de eeuw		
		20ste eeuw		

BIJLAGEN

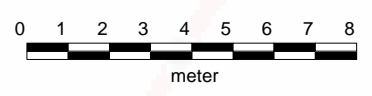
Bijlage 1

Hasselt - Guffenslaan
Allesporenkaart

- Spoor: datering recent
- C-horizont
- Profiel
- Plangebied

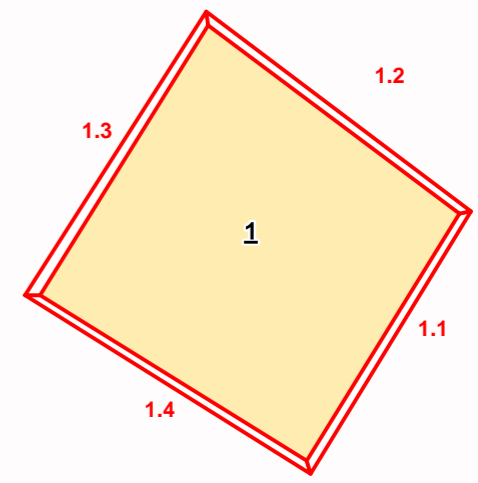
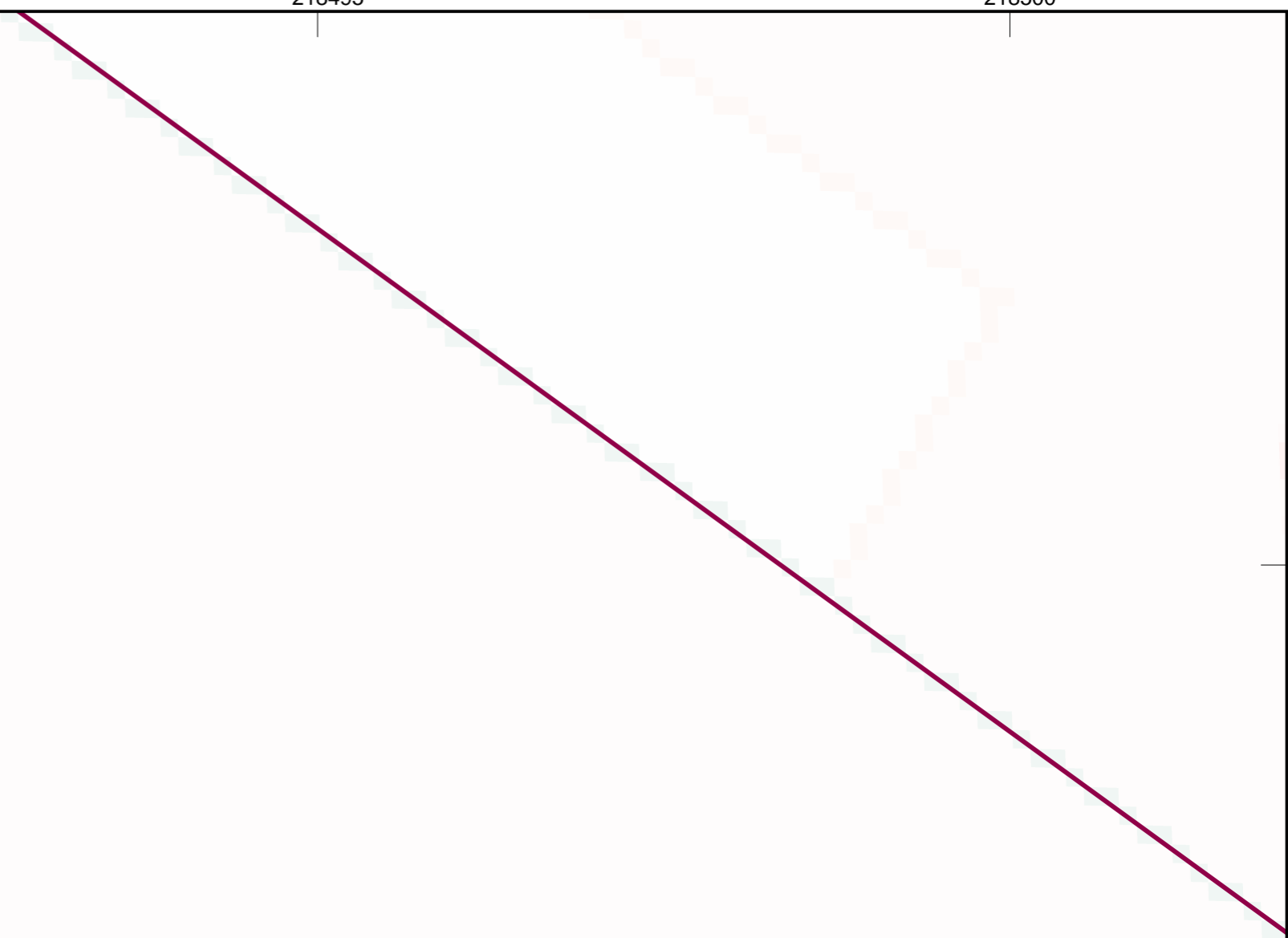
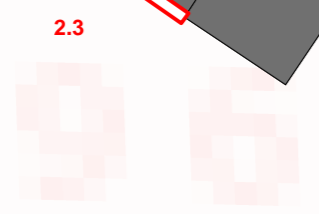
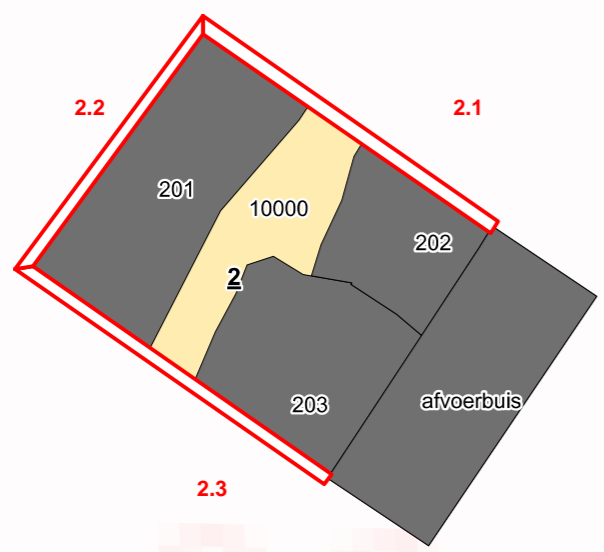

Bijlage 2

218490

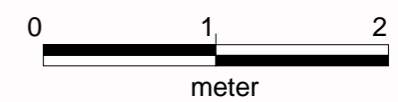
218495

218500

Hasselt - Guffenslaan
Detail werkput 1 - 2

- Spoor: datering recent
- C-horizont
- Profiel
- Plangebied

180365

180365

180360

180360

218490

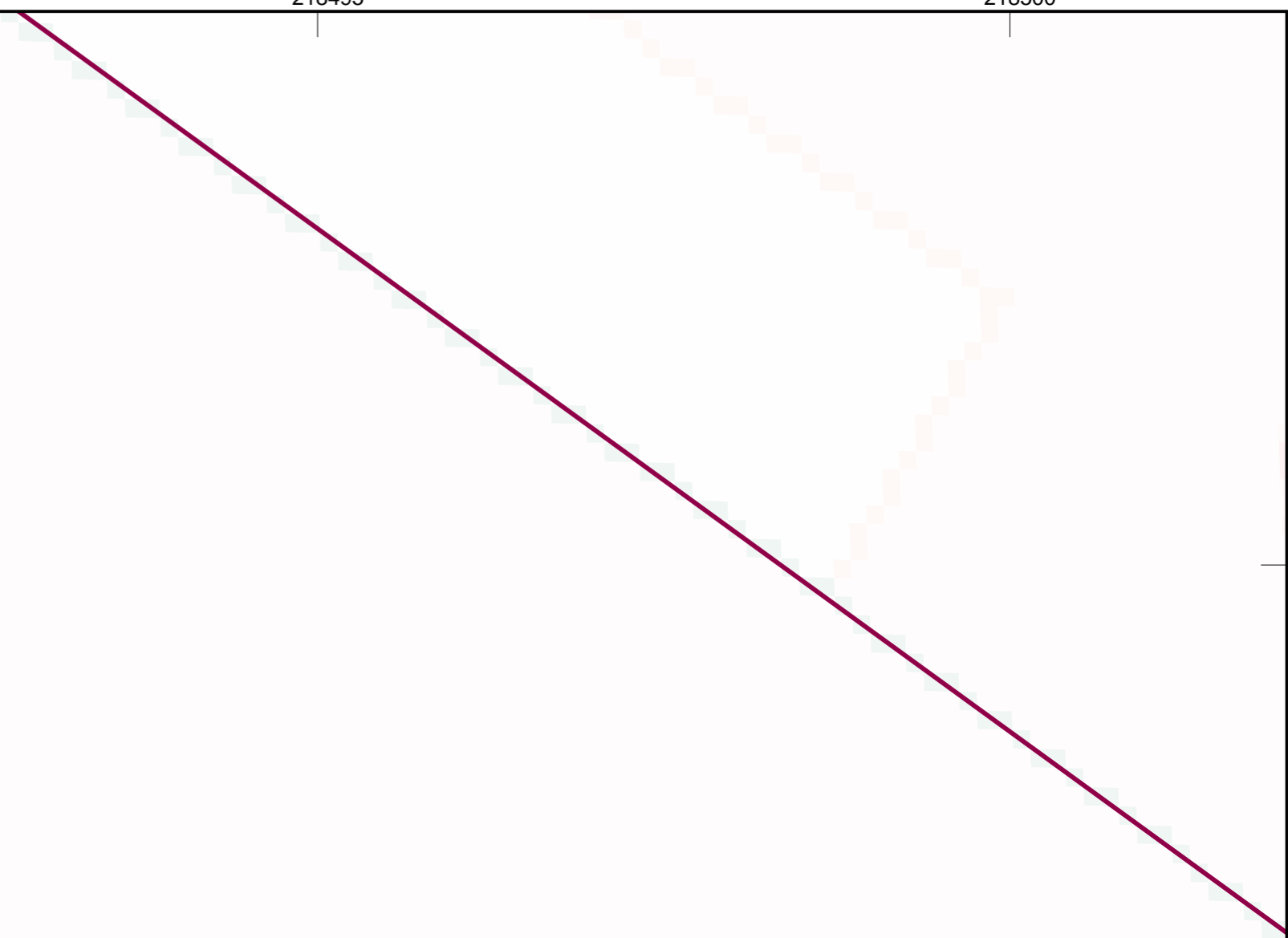
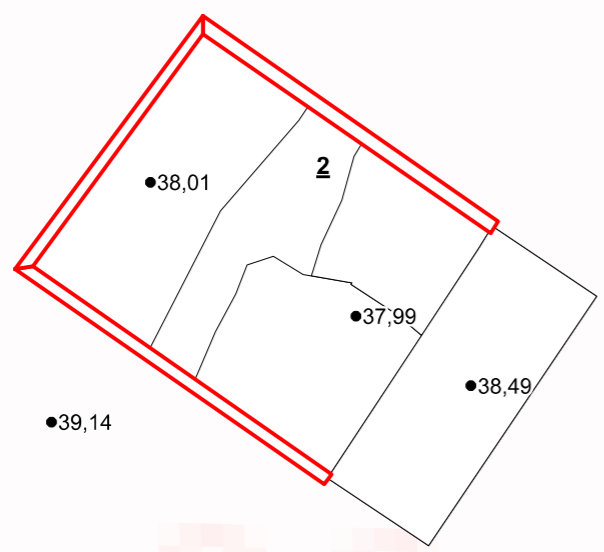
218495

218500

218490

218495

218500

180365

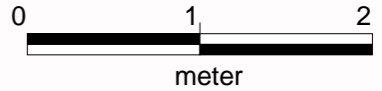
180365

180360

180360

Hasselt - Guffenslaan
 Hoogtematenkaart

- Hoogtemaat t.o.v. TAW
- ▭ Profiel
- ▭ Plangebied

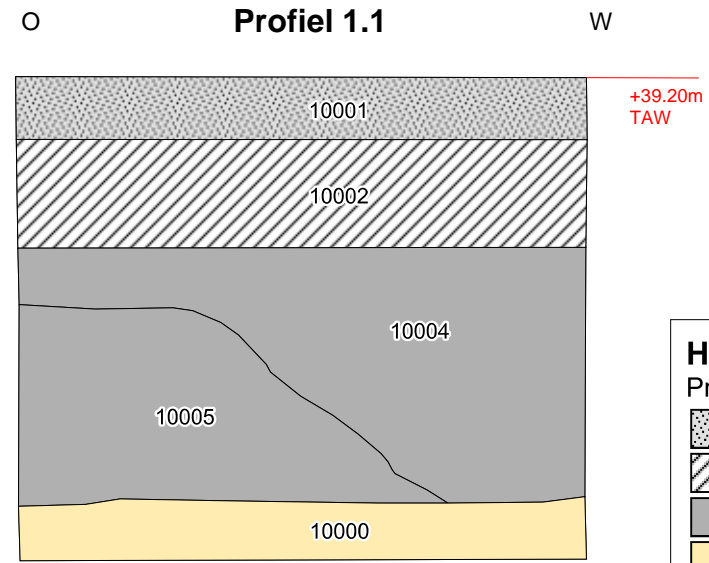
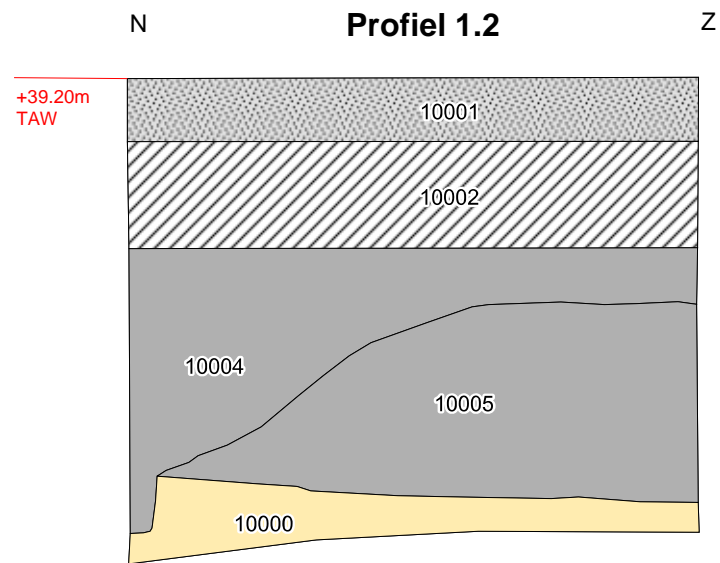
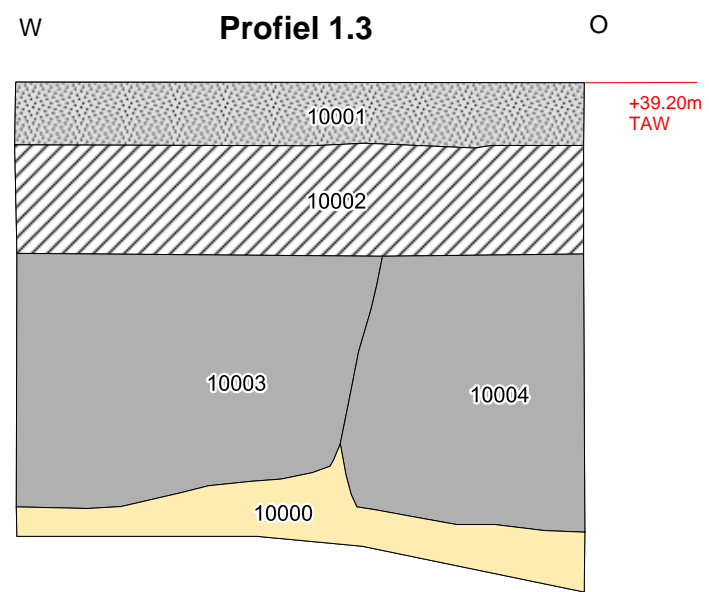
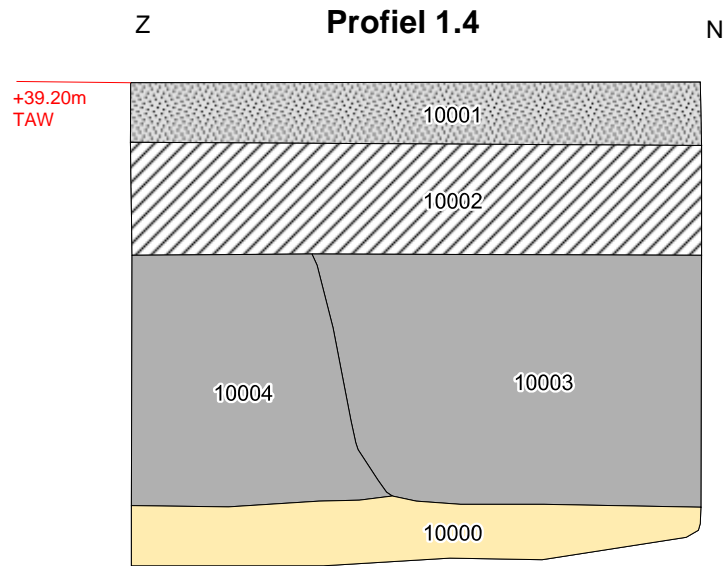

218490

218495

218500

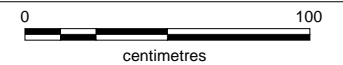
Bijlage 3

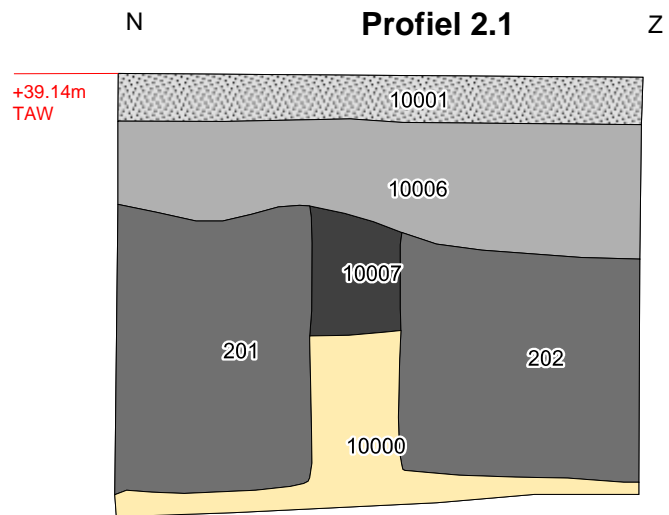
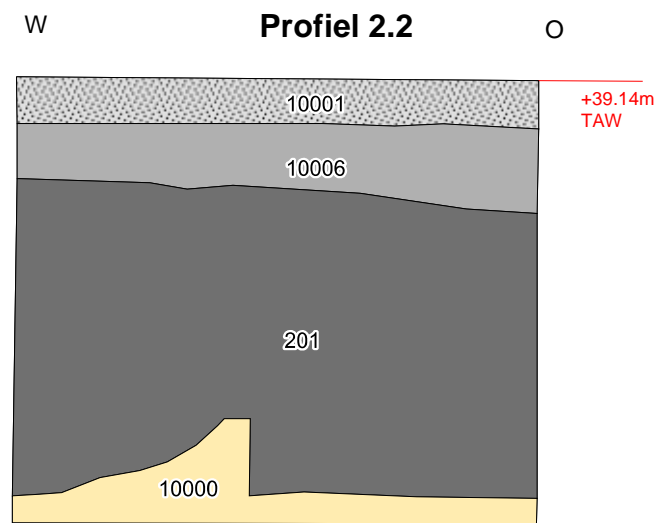
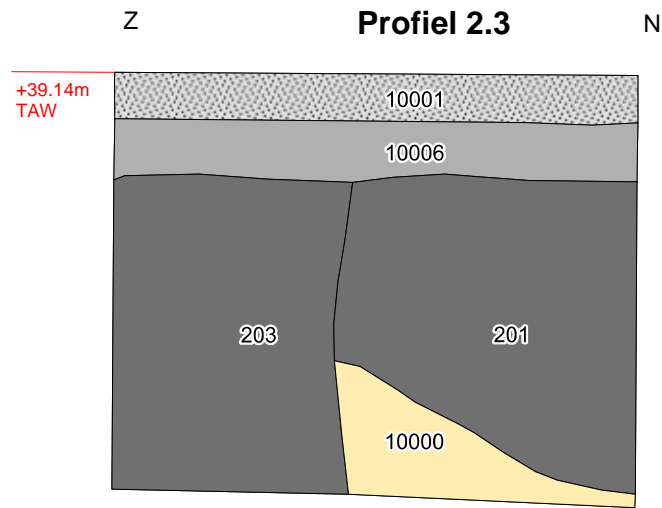

Hasselt - Guffenslaan
Profielen blad 1

- Vloer
- Kruipruimte
- Laag/kuil
- C-horizont

 Hoogtemaat t.o.v. TAW

Hasselt - Guffenslaan
Profielen blad 2

- Vloer
- Laag
- Kuil
- Apb-horizont
- C-horizont
- Hoogtemaat t.o.v. TAW

Bijlage 4

Sporenlijst

Provincie: Limburg

Gemeente: Hasselt

Plaats, Toponiem:

Guffenslaan

Rapportnr: 14-264

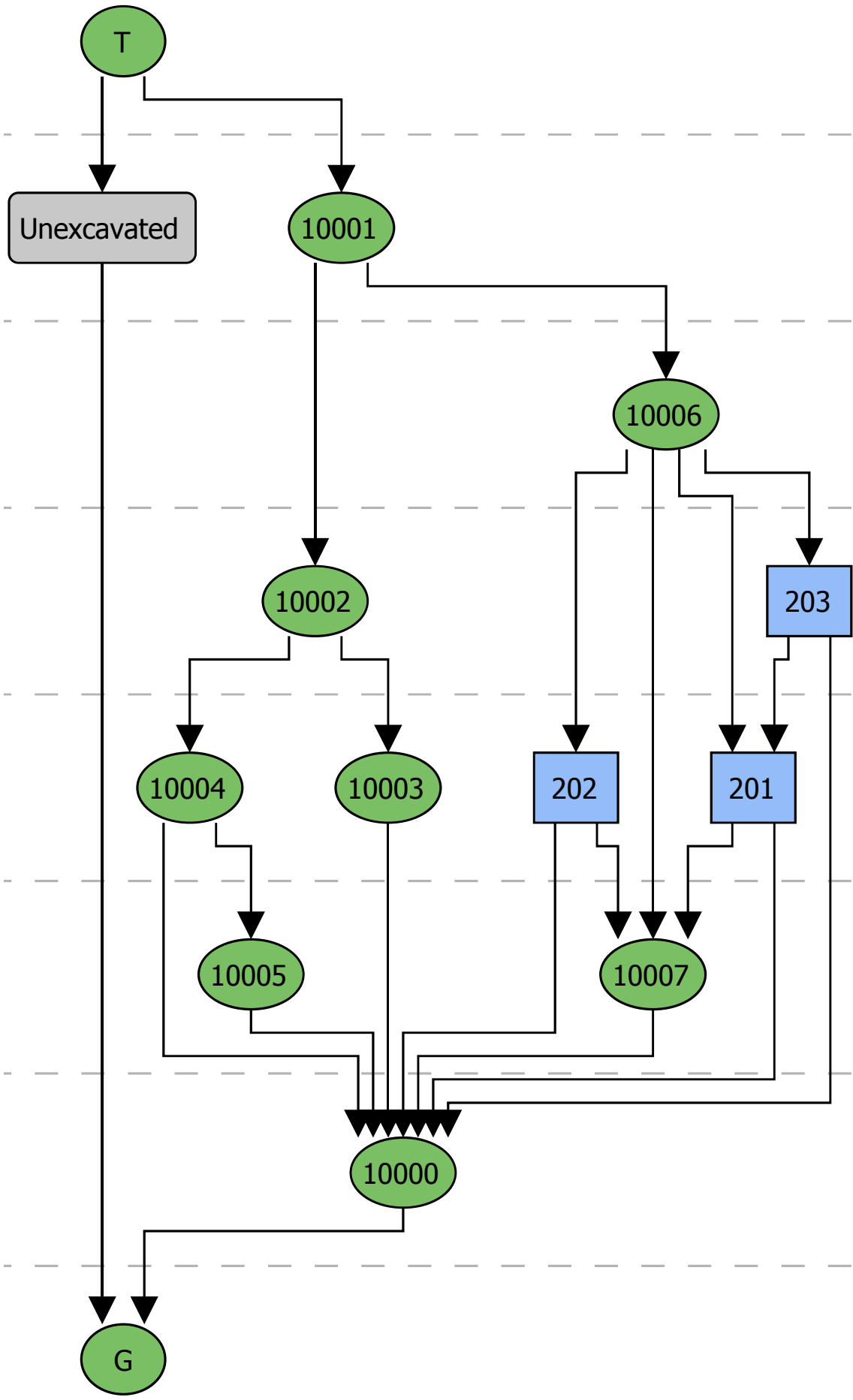
Code: HA14GU

Projectnr:

2014/264

Spoor-nummer	Werkput	Vlak	Hoogte TAW	Inter-pretatie	Hoofd-kleur	Intensiteit hoofd-kleur	Tweede Kleur	Intensiteit tweede kleur	Kleur vlekken	Intensiteit kleur vlekken	#	Textuur	In-sluitsels	Be-grenzing	Vorm	Op-merkingen	Datering	Ge-coupeerd	Diepte (cm)	Opper-vlakte in m ²	Omtrek (m)
10000				C-Horizont	Ge	Do	Wi	Li	Or	Do	1	Z2s3		Scherp							
10001	1		39,20	Vloer										Scherp	Onregelmatig	Zwevend in wp 1	Recent				
10002	1		39,00	Kruipruimte										NVT	Onregelmatig		Recent				
10003	1		38,60	Laag/kuil	Gr	Do	Br	Do				Z2s3	BMB 5	Scherp	Onregelmatig	Verstoring	Recent				
10004	1		38,60	Laag/kuil	BR		GR	Do	Ge	Li	5	Z2s3	BMM 2	Scherp	Onregelmatig	Verstoring	Recent				
10005	1		38,40	Laag/kuil	BR	Do	GR	Do	Ge	Do	2	Z2s3		Scherp	Onregelmatig	Verstoring	Recent				
10006	2		38,95	Laag	GR	Do						Z2s3		Scherp	Onregelmatig	Verstoring	Recent				
10007	2		38,65	Apb-Horizont	Do	Gr	Zw	Do				Z2s3	H2	Scherp	Onregelmatig	Bioturbatie	Onbekend				
201	2	1	38,75	Kuil	Gr	Do	Ge		Gr	Li	1	Z2s3		Scherp	Onregelmatig	Gelaagd	Recent	Nee	NVT	1,57	5,87
202	2	1	38,45	Kuil	Ge	Li	Gr	Do	Zw	Do	4	Z2s3		Scherp	Onregelmatig		Recent	Nee	NVT	1,59	5,39
203	2	1	38,75	Kuil	Ge	Li	Gr	Do	Wi		4	Z2s3		Scherp	Onregelmatig		Recent	Nee	NVT	1,53	4,81

Bijlage 5

Fotolijst

Provincie: **Limburg**
Rapportnr: **14-171**
Projectnr: **2014/264**

Gemeente: **Hasselt**
Code: **HA14GU**

Plaats, Toponiem:
Hasselt, Guffenslaan

Datum	Fotonr	Bestandsnaam	WP	Vlak	Spoornr.	Fotorichting	Opmerkingen	Fotograaf
14/07/2014	001	DSCN0764					Sfeerfoto	IVK
14/07/2014	002	DSCN0765					Sfeerfoto	IVK
14/07/2014	003	DSCN0766					Sfeerfoto	IVK
14/07/2014	004	DSCN0767					Sfeerfoto	IVK
14/07/2014	005	DSCN0768					Sfeerfoto	IVK
14/07/2014	006	DSCN0769					Sfeerfoto	IVK
14/07/2014	007	DSCN0771					Sfeerfoto	IVK
14/07/2014	008	DSCN0772					Sfeerfoto	IVK
14/07/2014	009	DSCN0773					Sfeerfoto	IVK
14/07/2014	010	DSCN0774					Sfeerfoto	IVK
14/07/2014	011	DSCN0775					Sfeerfoto	IVK
14/07/2014	012	DSCN0776					Sfeerfoto	IVK
14/07/2014	013	DSCN0777	1	1		NW	Overzicht werkput	IVK
14/07/2014	014	DSCN0778	1	1		NW	Overzicht werkput	IVK
14/07/2014	015	DSCN0779	1	1		NO	Overzicht werkput	IVK
14/07/2014	016	DSCN0780	1	1		NO	Overzicht werkput	IVK
14/07/2014	017	DSCN0781	1	1		ZO	Overzicht werkput	IVK
14/07/2014	018	DSCN0782	1	1		ZO	Overzicht werkput	IVK
14/07/2014	019	DSCN0783	1	1		ZW	Overzicht werkput	IVK
14/07/2014	020	DSCN0784	1	1		ZW	Overzicht werkput	IVK
14/07/2014	021	DSCN0785	1	1		ZW	Profiel 1,1	IVK
14/07/2014	022	DSCN0786	1	1		ZW	Profiel 1,1	IVK
14/07/2014	023	DSCN0787	1	1		ZW	Profiel 1,1	IVK
14/07/2014	024	DSCN0788	1	1		ZW	Profiel 1,1	IVK
14/07/2014	025	DSCN0789	1	1		ZW	Profiel 1,1	IVK
14/07/2014	026	DSCN0790	1	1		ZW	Profiel 1,1	IVK
14/07/2014	027	DSCN0791	1	1		ZW	Profiel 1,1	IVK
14/07/2014	028	DSCN0792	1	1		ZO	Profiel 1,2	IVK
14/07/2014	029	DSCN0793	1	1		ZO	Profiel 1,2	IVK
14/07/2014	030	DSCN0794	1	1		ZO	Profiel 1,2	IVK
14/07/2014	031	DSCN0795	1	1		ZO	Profiel 1,2	IVK

14/07/2014	032	DSCN0796	1	1	ZO	Profiel 1,2	IVK
14/07/2014	033	DSCN0797	1	1	ZO	Profiel 1,2	IVK
14/07/2014	034	DSCN0798	1	1	NO	Profiel 1,3	IVK
14/07/2014	035	DSCN0799	1	1	NO	Profiel 1,3	IVK
14/07/2014	036	DSCN0800	1	1	NO	Profiel 1,3	IVK
14/07/2014	037	DSCN0801	1	1	NO	Profiel 1,3	IVK
14/07/2014	038	DSCN0802	1	1	NO	Profiel 1,3	IVK
14/07/2014	039	DSCN0803	1	1	NO	Profiel 1,3	IVK
14/07/2014	040	DSCN0804	1	1	NW	Profiel 1,4	IVK
14/07/2014	041	DSCN0805	1	1	NW	Profiel 1,4	IVK
14/07/2014	042	DSCN0806	1	1	NW	Profiel 1,4	IVK
14/07/2014	043	DSCN0807	1	1	NW	Profiel 1,4	IVK
14/07/2014	044	DSCN0808	1	1	NW	Profiel 1,4	IVK
14/07/2014	045	DSCN0809	1	1	NW	Profiel 1,4	IVK
14/07/2014	046	DSCN0810				Sfeerfoto	IVK
14/07/2014	047	DSCN0812				Sfeerfoto	IVK
14/07/2014	048	DSCN0813				Sfeerfoto	IVK
14/07/2014	049	DSCN0814				Sfeerfoto	IVK
14/07/2014	050	DSCN0815				Sfeerfoto	IVK
14/07/2014	051	DSCN0816	2	1	NO	Overzicht werkput	IVK
14/07/2014	052	DSCN0817	2	1	NO	Overzicht werkput	IVK
14/07/2014	053	DSCN0818	2	1	NW	Overzicht werkput	IVK
14/07/2014	054	DSCN0819	2	1	NW	Overzicht werkput	IVK
14/07/2014	055	DSCN0820	2	1	ZW	Overzicht werkput	IVK
14/07/2014	056	DSCN0821	2	1	ZW	Overzicht werkput	IVK
14/07/2014	057	DSCN0822	2	1	ZO	Overzicht werkput	IVK
14/07/2014	058	DSCN0823	2	1	ZO	Overzicht werkput	IVK
14/07/2014	059	DSCN0824	2	1	ZO	Profiel 2,1	IVK
14/07/2014	060	DSCN0825	2	1	ZO	Profiel 2,1	IVK
14/07/2014	061	DSCN0826	2	1	ZO	Profiel 2,1	IVK
14/07/2014	062	DSCN0827	2	1	ZO	Profiel 2,1	IVK
14/07/2014	063	DSCN0828	2	1	ZO	Profiel 2,1	IVK
14/07/2014	064	DSCN0829	2	1	ZO	Profiel 2,1	IVK
14/07/2014	065	DSCN0830	2	1	ZO	Profiel 2,1	IVK
14/07/2014	066	DSCN0831	2	1	NO	Profiel 2,2	IVK
14/07/2014	067	DSCN0832	2	1	NO	Profiel 2,2	IVK

14/07/2014	068	DSCN0833	2	1	NO	Profiel 2,2	IVK
14/07/2014	069	DSCN0834	2	1	NO	Profiel 2,2	IVK
14/07/2014	070	DSCN0835	2	1	ZW	Profiel 2,3	IVK
14/07/2014	071	DSCN0836	2	1	ZW	Profiel 2,3	IVK
14/07/2014	072	DSCN0837	2	1	ZW	Profiel 2,3	IVK
14/07/2014	073	DSCN0838	2	1	ZW	Profiel 2,3	IVK
14/07/2014	074	DSCN0839	2	1	ZW	Profiel 2,3	IVK
14/07/2014	075	DSCN0840	2	1	ZW	Profiel 2,3	IVK
14/07/2014	076	DSCN0841	2	1	ZW	Profiel 2,3	IVK